

No.

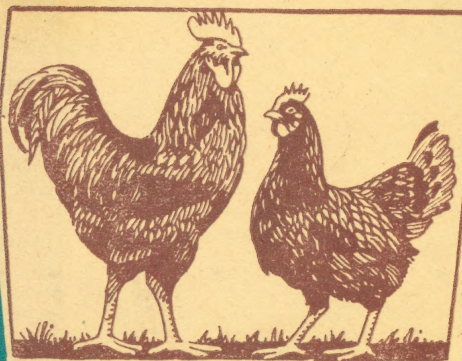
SF
489
B3
G49
2d ed.

SF
489
B3
G49
me

V. TENENKUNNEN

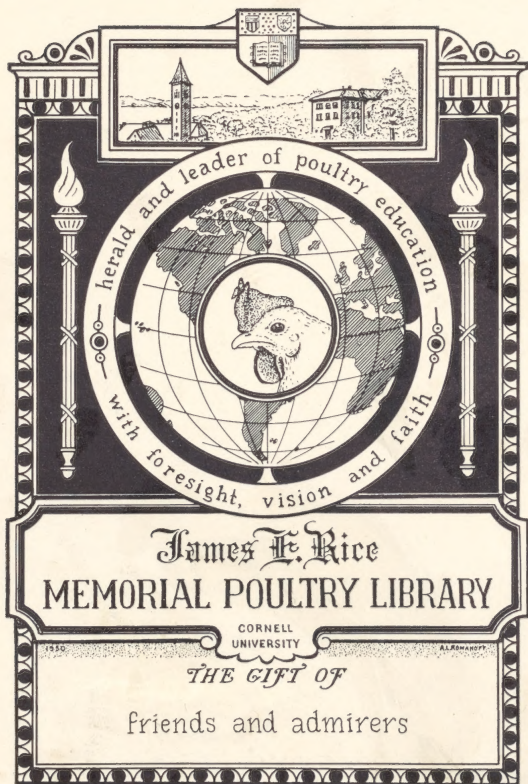
AFDEELING
KLEINVEETEELT
onder leiding van
C.S.Th. van GINK

DE
BARNEVELDERS
DOOR
C.S.Th. van GINK

AMSTERDAM
UITG. MAAT 'J
"KOSMOS"

ASSEN
UITG. MAAT 'J
"fa.w.v. GORCUM"

ALBERT R. MANN LIBRARY

NEW YORK STATE COLLEGES
OF
AGRICULTURE AND HOME ECONOMICS
AT
CORNELL UNIVERSITY

Date Due

FROM THE
LIBRARY OF
OLNEY BROWN KENT Sr.

Balc
SF
489
B3
649
2d. ed

Cornell University Library
SF 489.B3G49 2d ed.

De barnevelders.

3 1924 003 111 386

WALTON

WETEN EN KUNNEN No. 60

AFDEELING : KLEINVEETEELT

onder leiding van

C. S. TH. VAN GINK

HOOFDREDACTEUR VAN „AVICULTURA”

DE BARNEVELDERS

DOOR

C. S. TH. VAN GINK

HOOFDREDACTEUR

VAN „AVICULTURA”

TWEEDE, HERZIENE EN BIJGEWERKTE DRUK

MET 37 AFBEELDINGEN EN 1 GEKLEURDE PLAAT

UITGEVERS - MAATSCHAPPIJ

„KOSMOS”

AMSTERDAM

UITGEVERS - MAATSCHAPPIJ

v.h. WILLEM VAN GORCUM

ASSEN

FW

SF

489

B3

Balcony

G 49

2d ed.

E 8894

VOORWOORD VAN DEN SCHRIJVER.

Het is voor ons een voldoening, dat al weer zoo spoedig na de verschijning van den eersten druk, een tweede kan verschijnen.

Hiermede werd ons de gelegenheid geboden om het werkje geheel te herzien en aan te passen aan het tot op heden bereikte.

Een nieuwe kleurplaat, geheel volgens den laatsten standaard, heeft die van den eersten druk vervangen.

Door nauwe samenwerking met het bestuur der Nederl. Barnevelder Club en enkele vooraanstaande mannen uit de Barnevelder fokkers-wereld, gelooven het bereikbare in dit boekje te hebben samengevat.

De heeren Koudijs en Middelman hebben ook bij de samenstelling van den tweeden druk weer hun niet genoeg te waardeeren hulp verleend.

Sinds de verschijning van den eersten druk heeft het dubbelgezoomde kleurtype een volkomen overwinning behaald. We hebben va reeds zeer lang geleden de aandacht op de mogelijkheid dezer kleurteekening gevestigd.

De heer H. Pilon, de 1e secretaris der Nederl. Barnevelder Club, heeft een voorwoord voor den tweeden druk van dit boekje geschreven, voor welk voorwoord, dat we met genoegen den tekst doen openen, we gaarne de bijzondere aandacht der lezers vragen.

Voorburg (Z.-H.).

VAN GINK

DE BARNEVELDERS.

VOORWOORD VAN DEN EERSTEN SECRETARIS DER
NEDERLANDSCHE BARNEVELDERCLUB.

Het ideaal: een volmaakt kippenras.

Het werkje van den pluimveekenner, den Heer Van Gink, dat handelde over de Barnevelders, heeft blijkbaar een goede ontvangst genoten bij het Nederlandsche pluimveehoudende publiek.

Het was dit om meer dan één reden waard.

Immers behandelde het een kippenras, dat in binnen- en buitenland niet onvermaard was om z'n uitstekende kwaliteiten; een ras, dat steeds meer en overal bleek te worden een bedrijfsras en van erkende prestaties, officieel op verschillende legwedstrijden gecontroleerd.

Het werkje was verder niet oppervlakkig, maar ging het ras in z'n ontwikkeling, bouw en eigenschappen in de puntjes na, waardoor het voor velen de vraagbaak omtrent de Barnevelders werd.

Hiertoe droeg voorts nog bij de populaire wijze, waarop het boekje was geschreven, alsmede de lage prijs, waarvoor het verkrijgbaar was.

De invloed van deze pennevrucht des heeren Van Gink voor dit nationale ras mag dan ook niet onderschat worden.

En nu is een herdruk noodig gebleken en wel eene geheel herziene.

Ook daarvoor was meer dan één reden.

De opslag was uitverkocht! Dat was nummer één.

Een tweede reden is, dat het niet geheel meer stond op de

hoogte van den tijd, aangezien het besproken ras intusschen een vrij snelle evolutie heeft doorgemaakt, waardoor het in al opzichten aanmerkelijk is verbeterd. Een verbetering, die te danken is aan de volharding der fokkers, om te komen tot een ideaal dier in uiterlijk en prestatie.

Deze taaie volharding, die ondanks tegenwerking en afbreken schitterende resultaten bereikte, vordert bewondering voor, en dank aan de voormannen onder de Barnevelderfokkers.

In de statuten der Nederlandsche Barnevelder Club, die intusschen werd opgericht, en thans (1925) 250 leden telt, wordt als doel der Club aangegeven, de verbetering en verbreiding der Barnevelders met alle geoorloofde middelen te bevorderen.

Het is zeker een niet te versmaden middel, als een vertegenwoordiger der Club mede mag werken, om dit boekje ten opzichte van de organisatie der Barnevelderbeweging te vervullen.

Te meer weegt dit, waar het te denken is, dat ook door deze nieuwe druk de juiste kennis omtrent het bewuste ras en de juiste fokrichting sterk bevorderd zal worden!

In de eerste plaats, omdat de Nederlandsche Barnevelderfokkers het ongetwijfeld zullen lezen en niet minder, omdat het ook een vraagbaak zal worden der *Engelsche- en der Zuid-Afrikaansche Barnevelder Club*.

En in Engeland, en in Zuid-Afrika zijn een aantal pluimveefokkers overtuigd, dat de Barnevelder een groote toekomst in die landen zal hebben, om dezelfde reden, als waarom het ras in ons land reeds zoo'n goede naam heeft, n.l. *het flink getal mooie bruine eieren*

Vandaar, dat ondergeteekende met genoegen deze medewerking verleent, in de stille hoop, dat deze druk nog sneller dan de vorige z'n weg mag vinden.

Er is wellicht geen speciaalclub in ons land, die bogen kan openen een ledental als de onze. De populariteit van het ras mag daar van de voornaamste reden zijn, terwijl de kosten van het lidmaatschap zoo gering zijn, dat alle liefhebbers van het ras daarin geen bezwaar ontmoeten.

Ter wille van een nauwere aanraking der leden onderling is het land verdeeld in gewesten, welke indeeling naar behoefte gewijzigd kan worden. Door deze indeeling is het gemakkelijk, te komen tot gewestelijke afdeelingen, zooals er in Groningen reeds zijn.

bestaat. Pogingen tot oprichting van meer afdeelingen zijn nog in werking. Het groote voordeel is, dat de kosten van meerdere vergaderingen per jaar niet zoo groot zijn, en er toch een goed contact met elkaar en met het geheel blijft.

Aansporing tot vorming van gewestelijke afdeelingen zij hiermee voldoende verdedigd, ofschoon er voor zulke afdeelingen nog veel meer nuttig en noodig werk is weggelegd, wat elk goed vereenigingsman zal weten te beredeneeren.

In bijzonderheden over de werkzaamheden der Club te treden, voorzoover tot heden verricht, heeft in dit bestek weinig zin. We gaan blijkens de resultaten in de goede richting, en zullen deze met alle kracht blijven volgen, door de verschillende middelen toe te passen, die in onze statuten zijn genoemd, o. a. het steunen van tentoonstellingen en legwedstrijden. Hiervoor is echter een behoorlijke kas noodig, en die is te verkrijgen door veel leden. De conclusie trekke de lezer hier zelf.

Wat de leden onzer Club betreft, zij verwachten van mij voor zichzelf geen bijzondere aansporing tot het houden van Barnevelders. Te goed kennen ze de waarde van dit nationale fokproduct.

Maar wat velen onder hen nog wel zouden wenschen, is een betere voorstelling van de standaardkenmerken. En al heeft de Club in dat opzicht al veel gedaan, toch zal het bestudeeren van dit boekje hun kennis te dien opzichte belangrijk verhelderen. Model en teekening zijn nog geen volkomen gemeengoed, en zóóver moet het eigenlijk komen.

Er wordt zoo nu en dan een zoet gefluit vernomen, een soort sirenenzang: de Barnevelder moet een nutkip zijn, en daarom hoeft naar de veeren niet te worden gekeken!

Wie zóó spreekt, meent het met het ras niet goed, of spreekt zonder kennis van zaken!

Het lijkt wel aanlokkelijk: fok maar raak, al wordt het geel, patrijs of zwart, als 't ei maar goed is, blijft het Barnevelder. Maar dan gaat het verkeerd! Dan is het met het ras gauw gedaan. En dat niet alleen, maar óók met het ras-ei!

De kleur der kippen en hun overige eigenschappen hangen aan elkaar, dus ook de eikleur en het eigewicht.

De practijk der Barnevelderfokkerij heeft dan ook uitgewezen, dat de dieren, die den standaard nabij komen en goed doorgefokt zijn, ook de mooiste eieren leggen.

Dit is natuurlijk in 't algemeen gesproken; op elke regel be-
staan uitzonderingen.

Maar te verkondigen, dat de donkerste kip ook de donkerste
eieren legt, zooals gebeurt door enkele oppervlakkige scribenten
is de reinste onzin. De enkelingen, die dan ook streven naar een
zwarte kip met bruine eieren, mogen gerust hun paadje bewan-
delen, ze zullen niet slagen. Kruislingen met Langshans, Wyandottes,
Australorps worden hun straks netjes als Barnevelders
voor den neus gezet, met als gevolg daarvan wonderkleine en
wonderlicht gekleurde eitjes

Wil men persé een zwart kippenslag van het model der Barne-
velders, dan ware misschien in overweging te geven, een andere
naam te kiezen. In verband met een goed bekend staande ink-
t en met het centrum der actie voor een z.g. zwarte Barnevelder
zou misschien de naam Apoldro-kip het goed doen.

Intusschen wordt de fokkerij door dusdanige zij-acties achteruit
gebracht, en de juiste idee van het publiek omtrent ons ras
wordt vertroebeld. Er is, volgens den standaard, géén Barne-
velder zwart, en daarmee uit!

Dat is het standpunt der Ned. Barnevelder Club, en naar he-
t zich laat aanzien, zal daarin ook geen verandering komen. Juist
omdat het streven van de Club is, te fokken op het bruine ei!

Nu weet ik zeer goed, dat er onder de pluimveehouders nog
zijn, die een zekere antipathie voelen, als ze de naam Barne-
velder hooren.

Het zijn mensen, die in de periode van opkomst met de toen-
malige Barnevelders een proef hebben genomen. Wat hun al-
der Barnevelder werd gepresenteerd, hebben ze als zoodanig een
turdje gekoesterd. Helaas bleek van de goede eigenschappen
heel weinig, veel broedsch, weinig eieren, matig geel van kleur
enz. En het is moeilijk, om zulke bedrogen mensen weer op ver-
haal te krijgen, vooral, als hun later blijkt, dat de Barnevelders
aan meer mensen uit de buurt niet hebben voldaan. Dan is het
natuurlijk heelemaal mis!

En toch — ook zulke bedrogen mensen raad ik sterk aan
het nog eens te probeeren, maar dan met goed materiaal! Van
een erkend Barnevelderfokker, en lid der Club. En dan twijfel ik
niet, of ze zullen varen als zoovele Barnevelder-enthousiasten
die hun beestjes voor geen Leghorn, Red of Wyandotte we-
llen missen.....

och moet niemand de gedachte krijgen, dat we met ons ras zijn, waar we wezen moeten. Dit is evenmin als met andere rassen het geval.

Als we zien de groote scharen prachtig geteekende jonge dieren op menige groote Barnevelderfokkerij, afkomstig van mooie ouders, die alle uitmunten in eikleur en productie, en met legcijfers van 180, 200, 230, enz. tot rond 300, dan zijn we al aardig op stap. Zonder twijfel.

Maar het ideaal hebben we nog niet, er is nog geen volmaakt kippenras. En daar moet toch naar gestreefd.

Ik ben overtuigd, dat we in dat opzicht met de Barnevelder het verst kunnen komen.

Het groote aantal dieren, dat de dubbele zooming vertoont, wijst er op, dat er vastheid in de fokkerij komt. En langs die weg, gesteund door selectie op eikleur, eigewicht en lichaamsbouw, valt er door middel van de legcontrole een groot doel te bereiken.

Maar dan moeten we ook energiek doorzetten, en alle halfheid en weifeling van ons afzetten. Dan zal het ook niet lang meer duren, of ook onze standaard wijst in één scherpbelijnde richting.

Het is mijn wensch, dat door de uitgave van dit werkje een groote stap in de goede richting wordt voorbereid. Het best en stevigst staan in de fokkerij *die* fokkers, die hun onderwerp en hun materiaal het best kennen. Bestudeert en verbreidt daarom dit werkje zooveel mogelijk, want dat zal de Barnevelderfokkerij in hooge mate ten goede komen, zoodat ook Uw werk een factor kan worden om te bereiken het ideaal: *een volmaakt kippenras uit de hedendaagsche Barnevelder!*

H. PILON,

1ste Secr. der Ned. Barnevelder Club.

INLEIDING.

Het ontbreekt in ons land volstrekt niet aan nationale hoender-rassen. Wij hebben ze zelfs te kust en te keur; met kuiven, met baarden, met gierhakken en met bevederde beenen. Sommige hebben een bescheiden plunje; andere zijn haast sprookjesachtig mooi. Men denke slechts aan de als met kunstenaarshand beschilderde goud- en zilverpel Hollandsche Hoenders of de niet minder fraaie goud- en zilverlaken rasgenooten. Het is een pluimveewereldtje op zich zelf, vol variatie en pracht.

Sommige dier rassen zijn zeer bruikbaar als leghoenders, doch niet in ieders handen. Vooral de winterleg is slechts bevredigend onder gunstige verhoudingen en bij bekwame verzorging van eenige beteekenis. Echte bedrijfshoenders, volgens moderne begrippen, vindt men er dus niet onder, al zijn die er misschien door doelmatige kruisingen wel uit te halen, en zelfs zeer goede.

Voor de plattelandsche kippenhouders van een dertigtal jaren terug, toen de basis werd gelegd voor onze huidige bedrijfs-pluimveehouderij, was een winterlegster de gezochte kip, al willen we niet direct zeggen de gewenschte kip, want de toenmalige winterlegster was heel wat anders dan de moderne winterlegster der niet-broedsche rassen.

Allerlei kruisingsproducten leverden ons vroeger de zoogenaamde winterlegsters op. Hun winterleg ontleenden deze dieren, plus een dosis geneigdheid tot broeden, aan Brahma's, Cochins en Langshans, welke rassen men met inlandsche hoenders, soms met Leghorns of Minorca's kruiste. Vaak leverde zoo'n eerste kruising een prachtige legkip op, doch een totaal gebrek aan vak-kennis bracht er de kippenhouders toe, om de kruislingen, zonder er verdere aandacht aan te schenken, onder elkaar door te paren, met het resultaat, dat veel van het goede, hetwelk de eerste kruislingen kenmerkte, verdween. De legkracht werd meestal minder, maar niet zoo de broedschheid. De donkere eierkleur verdween hier en daar weer, om plaats te maken voor een geel getint ei. De zware kip begon gaandeweg ten platte lande ten

AMERIKAANSCH NUTHOENDERS OF VOORLOOPERS
DER BARNEVELDERS UIT HET JAAR 1899.

Deze afbeelding is een reproductie van een kleurplaat, welke verscheen bij het nummer van „Avicultura” van Vrijdag 27 Januari 1899, dus ruim 27 jaar geleden; het beeld laat ons een paar dieren zien van den heer B. H. Bertels, destijds woonachtig op het Landgoed „de Biezen”, bij Barneveld.

behoefte van de Leghorns, terrein te verliezen, behoudens in grootere of kleinere streken in ons land; streken waar de pluimveeteelt meer planmatig werd beoefend en men niet geheel onkundig was ten opzichte van de fokleer en het fokken.

Het Barneveldsche pluimveedistrict, zoo we dien naam een gebruiken mogen, vormde een dier streken, waar de lokale pluimveehouderij zich dermate ontwikkelde, dat men algemeen mee van pluimveehouden afwist en men zich de noodige zorg gaf om de fokhanen te kiezen of zoo noodig bij anderen aan te koopen.

Geprikkeld door den hooger prijs, welke men van de opkopers en eierhandelaars voor donkerbruine eieren kon bedingen, ontstond daar ter plaatse een ras, dat na de Langshans donkerde eieren legde dan ieder ander ras, een eigenschap die langzaam maar zeker de Barneveldsche kippen voorbestemde om de algemeene aandacht op zich te doen vallen.

Dat geschiedde, zoo spoedig de omstandigheden er rijp voor waren. Uiteraard waren het de bedrijfskippenhouders, wier oog het eerst op dit ras gevestigd werden, want de rasfokkers konden in het weinig homogeen model der dieren, waaraan de weinig pretentieuze pluimage der dieren nog 't hare voegde, weinig bekoring vinden, zoodat het ras, waar het op tentoonstellingen verscheen, weinig of geen belangstelling wekte. Waarschijnlijk is dit de rustige ontwikkeling van het ras ten goede gekomen terwijl het gebrek aan belangstelling voor dit ras van de zijde der rasfokkers natuurlijk niet den minsten invloed had op de practische fokkers uit Barneveld en omgeving.

Het ras vorderde langzaam maar zeker, doch deze vordering was gebonden aan een tempo, dat weinig bemoedigend was. We is waar verstonden de Barnevelders de kunst om hun bedrijf door groote zuinigheid en geringe bedrijfskosten loonend te maken doch hun kennis van de fokleer en het fokken bleef tot voor enkele jaren zeer klein. Ware het dan ook niet geweest, dan zij een paar voorloopers onder hen, die eerder de juiste fokwijze begrepen, dan had het ras nog niets te beteekenen gehad op den huidigen dag. Deze menschen nu kochten hanen van een beter kwaliteit en dank zij deze hanen vorderde men langzaam aan. Onkundig met de fokleer nam men steeds de donkerste eieren voor broeddoeleinden, waardoor men onwetend vaak de eieren der minst krachtige legsters nam; in vele gevallen althans. Als we ons niet vergissen, waren wij de eersten, welke

er in de vakbladen op gewezen hebben, dat bij het sneller achter elkaar volgen der eieren de schaalkleur lichter werd, daarbij op het gevaar doelende, dat uit het uitzoeken van de donkerste eieren voor broeddoeleinden kan voortvloeien. Men heeft dan immers vaak te doen met hennen, die om den anderen dag

BARNEVELDER HAAN UIT 1915.

1e prijs Ornithophilia" 1915.

Eig.: Mart. van Dorssen, Groote Ruitenbeek.

Deze haan, welke reeds vrij aardig type vertoonde, was de eerste Barnevelder, welke op onze tentoonstelling de aandacht op zich vestigde en wist te winnen. Ongetwijfeld is het een prachtige voorlooper van het ras.

leggen, hetgeen een weinig begeerlijke eigenschap is, in de broeddagen, Maart—Mei, wanneer een goede legkip toch minstens eenige dagen achtereen moet leggen alvorens eens een dag te pauseeren.

Past men eenmaal valnest-contrôle toe, dan weet men de juiste herkomst der eieren en de legkracht van hun producenten. Bij de keuze der fokhanen nam men aanvankelijk ook weinig maatregelen omtrent de zekerheid op een goede vererving der donkerbruine eierkleur zijnerzijds. Zelden wist men precies uit welke hen de fokhaan stamde. In dit alles kwam verandering, toen de voorlichtingsdienst van de V. P. N. in nauwer contact kwam met de Barneveldsche pluimveefokkers. De Heer J. Wellemans, destijds aan dien dienst verbonden, later Hoofdass. Pluimveeteelt-consulent bij den Rijksvoorlichtingsdienst, kwam in regelmatig contact met de pluimveehouders uit dat district, bracht deze met de moderne fokmethodes op de hoogte en leerde hen de waarde daarvan inzien. De waarde werd nog zeer weinig ingezien, zoodat het contrôleeren slechts enkele maanden werd volgehouden.

Na het bedanken van den Heer Wellemans, kwam de Heer P. J. Wijk Pzn., Hoofdass. Pluimveeteelt-Consulent hier in Barneveld goed werk doen.

Het fokkerijwezen werd zooveel mogelijk geregeld en wel in dier voege, dat gecontrôleerde foktoomen werden ingesteld; telkenjare werden deze foktoomen aangevuld of gewijzigd. Type, kamvorm en kleurteekening werden bij de selectie niet verwaarloosd; bouw der hennen, standaard-grootte en kleur bleven echter de voornaamste eischen, welke aan de fokdieren gesteld werden. De resultaten dezer juiste selectie bleven niet uit, te meer waar in Barneveld zelf de animo voor de verbetering van het ras hand over hand toenam.

In November 1920 werd de afdeling Barneveld van de V. P. N. geliquideerd. Op de zelfde vergadering, waar zulks geschiedde, werd op initiatief van H. Koudijs en W. Middelman besloten een vereeniging op te richten met het doel de Barnevelders raszuiver te fokken en op den leg te contrôleeren. Op de volgende vergadering werd reeds opgericht de Vereeniging „De Barnevelder”, welke vereeniging dadelijk besloot een fok- en contrôleestation op te richten. In den loop van het volgende jaar werd op voorstel

van den directeur van het fokstation, den Heer Middelman, een legwedstrijd georganiseerd.

Op 21 Januari 1921 werd door de vereeniging „De Barnevelder” de Standaard voor Barnevelders vastgesteld; later werd deze standaard eenigszins gewijzigd.

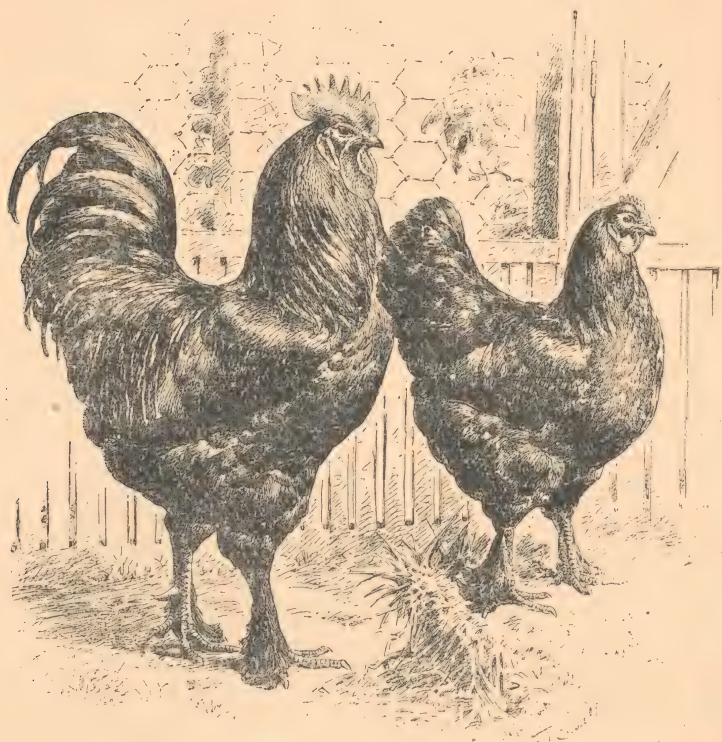
Op de Wereld-Pluimveetentoonstelling, welke in de eerste helft van September 1921, ter gelegenheid van het Eerste Wereld-Pluimvee-Congres te 's-Gravenhage plaats vond, trokken de door de Barnevelder-Vereeniging geëxposeerde en werkelijk fraai gesorteerde Barnevelder-eieren ten zeerste de aandacht. Die belangstelling strekte zich ook tot de Barnevelders zelf uit, met het resultaat, dat de Barnevelder, als de „cri” dezer Wereld-Pluimvee-Tentoonstelling werd beschouwd. Vele buitenlanders, met de Engelschen vooraan, wenschten het ras nader te leeren kennen en exportaties naar links en rechts waren er het onmiddellijk resultaat van. De Barnevelder ving zijn loopbaan in het buitenland aan.

Dank zij vooral de energie der Heeren Koudijs, in het bijzonder van den Heer H. Koudijs, den Secretaris van de Vereeniging „De Barnevelder”, verscheen bij „Avicultura” en het Weekblad voor Kleinveeteelt in November 1921 'n uitsluitend aan de Barnevelders gewijd nummer, welk Barnevelder-nummer, behoudens bijna 50 afbeeldingen tusschen den tekst, ook voorzien was van een gekleurde bijlage, voorstellende een tweetal der naar het oordeel der kenners allerbeste Barnevelders.

Waar de détails der Barnevelderfok in deze Barnevelder-nummers, veel klaarheid brachten en onmiddellijk tot meer eenheid van gedachten leidden, daar kon de keurmeester op de eerste groote tentoonstelling na de Barnevelder-tentoonstelling, n.l. de Club-Show der vereeniging „De Barnevelder” op de Jubileumtentoonstelling van „Ornithophilia” constateeren, dat de Barnevelder-nummers en standaardplaat hun uitwerking niet gemist hadden, getuige de betere samenstelling der toomen en keuze der enkele nummers op die tentoonstelling, vergeleken bij de succesvolle tentoonstelling een paar maanden vroeger te Barneveld gehouden.

Men mag veilig aannemen, dat de Barnevelder op het einde van 1921 het hoogst mogelijke bloeitijdperk was ingegaan. Of de Barnevelder de verkregen populariteit zal weten te behou-

den, is moeilijk van te voren te zeggen. Wel echter kan men zeggen, dat zij die de Barnevelder als de „kip voor alles en allen” houden en als het levend geworden ideaal-hoen beschou-

LANGSHANS VAN HET OORSPRONKELIJKE TYPE.

Bij de Langshans van het Croad-type en bij die van het Amerikaansch model, vindt men de oorspronkelijke Chineesche vorm, houding en vedergroei terug. De typische spreidstaart der Langshans, vindt men regelmatig bij de Barnevelders terug. Ook de lange hals der Barnevelders is deels ontleend aan de Langshans.

wen, zich in hun verwachtingen, welke veel te hoog gespannen zijn, bedrogen zullen zien.

Zulk een maatstaf legt een verstandig mensch geen enkel ras, ook niet de Barnevelders, aan. Het ras heeft echter bewezen uitmuntende hoedanigheden te bezitten, hoedanigheden van zulk een aard, dat zij het ras een eereplaats onder de bedrijfshoenders waarborgen. Op 't ideaal moeten wij echter aansturen.

Hetzelfde geldt voor hen, die in een paar generaties de grootst mogelijke kleurzuiverheid eischen; ook zulks is niet te vervullen. Men zal een weinig meer geduld moeten oefenen. Er zijn menschen, die de Barnevelders een groote toekomst voorspellen, terwijl andere de spoedige achteruitgang, resp. verdwijning van deze hoenders, profeteeren.

Onze meening is, dat het ras een blijvende plaats vooraan in de rij onzer bedrijfsrassen zal gaan innemen en langzaam maar zeker zal worden verbeterd, vooral wat het uiterlijk betreft. We hebben vertrouwen in de Barnevelders en in de fokkers van Barneveld en omgeving. Zij hebben het ras gemaakt, tot wat het thans is; zij zullen het weten te verbeteren voor zoover zulks nog noodig is. Najaar 1922 is de eerste Barnevelder Legwedstrijd aangevangen, welke eindigde met een gemiddeld legcijfer van 165 eieren per hen, dus een zeer fraai resultaat.

In het najaar van 1922 kwamen de dubbelgezoomde hennen hun intrede doen. In een naschrift van den eersten druk van dit deeltje konden we hun verschijnen nog juist aantoonen. We wilden niet vooruit loopen op den gang van zaken, doch hebben van toen af, ook in de pers het dubbelgezoomde kleurtype aanbevolen, wijl het o. i. constanter in de fok leek.

Ook de Engelschen, welke om advies kwamen, hebben we de dubbele omzooming aanbevolen. Deze kleurteekening is thans algemeen aanvaard, ook in het buitenland.

Vanaf 1922 heeft de Barnevelder een kalme ontwikkeling ondergaan, welke het ras ten goede is gekomen. De laatste 4 jaren hebben de populariteit van dit ras bevestigd. Ieder jaar zien we beter dieren op de tentoonstellingen verschijnen, terwijl men in Barneveld en omgeving hard werkt om de productie van het ras op te voeren door nauwgezette teeltkeuze.

In de volgende hoofdstukken behandelen wij het ontstaan van het ras en zijn kenmerken en eigenschappen. Het ontstaan van het ras hebben wij zeer uitvoerig behandeld, omdat zulks voor een goed begrip van het ras door ons van zeer veel beteekenis wordt geacht.

OORSPRONG EN GESCHIEDENIS DER BARNEVELDERS

Tot voor korten tijd was er weinig bekend omtrent het ontstaan der Barnevelders en wat er nog van bekend was, vormde geen aaneensluitend relaas, zoodat het van weinig waarde was. De Heeren H. Koudijs en W. Middelman hebben een zeer nauwkeurig onderzoek ingesteld. Dank zij het feit, dat nog een paar zeer oude personen, die toevallig het ontstaan der Barnevelders, of wat daartoe de onmiddellijke oorzaak was, kenden, is

ZWARTROODE INDISCHE VECHTHOENDERS.

Bij dit ras vindt men de kleur weer, meer in het bijzonder bij de hennen, welke men tegenwoordig ook nastreeft bij de Barnevelders, n.l. het dubbelgezoomde type. Toch bestaat er niet de verwantschap tusschen beide rassen; de kleur-overeenkomst is een volkomen toevallige.

leven waren, kon dit onderzoek tot het midden der vorige eeuw terug gaan en omvat dus een tijdruimte van ruim 70 jaar.

Een zekere van Esveld, die op „Dronkelaar” woonde, hield toen Cochins; dat was in den tijd van de Cochin-manie. Een inwoner van Barneveld, de thans 89-jarige heer Jacob van Beek

herinnert zich, dat hij ruim 70 jaar terug, in 1850, bij de ouders van zijn meisje, de familie van Esveld, op „Dronkelaar”, op een keer, toen hij met verlof kwam, daar de zware kippen aantrof. De dochters der familie van Esveld fokten met deze dieren en verkochten het jonge goed aan een handelaar uit Amersfoort. Zij wilden ze niet in de buurt verkoopen, daar zij vreesden dan concurrentie te zullen krijgen. Eenige jaren ging dit zoo goed, totdat een der dochters, gehuwd met een zekeren H. Snellen, ziek werd en van haar ouders eieren kreeg ter versterking.

Snellen vond het echter jammer deze mooie bruine eieren voor de consumptie te bestemmen en gaf zijn vrouw witte eieren er voor in plaats. De bruine eieren werden aan een broedsche kip toevertrouwd. Van de jongen, die hiervan kwamen, werden er later aan de van Domselaars verkocht. Deze twee gebroeders waren ten opzichte van den verkoop een andere meening toegedaan dan de van Esvelts. Links en rechts verkochten deze broedeieren, althans naar de getuigenis van de heeren Bart Klaassen, Piet v. d. Hul en vele anderen. Beide gebroeders zijn voor korten tijd terug op ruim 90-jarigen leeftijd overleden. Steeds komt men bij het onderzoek terug op de van Domselaars, waarvan alle lijnen blijkbaar uitgingen.

Waar beschrijven der dieren in de juiste terminologie zeer moeilijk ging, gebruikten de Heeren Koudijs en Middelman bij hun onderzoek een bundel oude kleurplaten van „Avicultura”. Steeds, als men bij de plaat der Cochins was gekomen, was 't „dat zijn ze, maar toch hadden ze niet zooveel veeren aan de pooten.”

Van Bart Klaassen werden weer veel eieren betrokken in zijn omgeving, zoodat ze zelfs een paar jaar lang „Bart Klaassen's kiepen” genoemd werden. Van hem werden ze o.a. betrokken door den bekenden fokker v. d. Pol uit Harselaar en den minder bekenden Frans van Deelen.

De Cochins hadden echter nog lang het terrein alleen, hetgeen blijkt uit het feit, dat een zekere Dirk Maris, een familielid der van Domselaars, zijn gekruiste Cochins in 1885 paarde met Brahma's en een jaar of zeven later nog weer eens met Langshans. Een twintigtal jaren terug kwamen de Langshans nog al veelvuldig voor in de omgeving van Barneveld. Te dien tijde werden ze o.a. gehouden door een zekeren Jan Berkhof en J. H. Sandbergen. De dieren van den laatstgenoemden hadden slechts

weinig bevederde beenen. De Langshans waren destijds gelijktijdig in het bezit van de H.H. Maris, Dupper, Lamprecht, Frans van Deelen en Schimmel (Eng. Stad). Een zekere Heer Swijs, van Barneveldsche familie, doch in Amsterdam woonachtig, bracht patrijs Cochins uit Azië mede en voorzag de boeren niet alleen van hanen en hennen, doch ook van broedeieren. Nadat de Heer W. Schimmel zijn Langshans opgeruimd had, werden door deze in 1906 in Lunteren raszuivere buff Orpingtons gekocht, welke gekruist werden met donkere hanen van den Heer van Deelen. De dieren, welke toen ontstonden, waren meestal licht patrijskleurig.

In 1910 verwierf de Heer van Droffelaar, door aankoop een mooien foktoom bij den Heer W. Schimmel; hetzelfde deed in 1913 de heer Marten van Dorssen op de Groote Ruitenbeek. De drie heeren hebben daarna onderling van hanen verwisseld. Een haan uit die dagen vindt men in dit werkje afgebeeld. Wij herinneren ons de kleur nog zeer goed; deze verschilde weinig van die der huidige Barnevelder hanen. Het type was, zooals de afbeelding ook doet uitkomen, iets anders.

Tenslotte kunnen we aan deze historische mededeelingen nog toevoegen, dat meer dan 27 jaar geleden bij 't Weekblad *Avicultura* en wel bij het nummer van Vrijdag 27 Januari 1899 een kleurplaat van Amerikaansche Nuthoenders verscheen. Deze Amerikaansche Nuthoenders waren niets anders dan voorloopers der Barnevelders. De afgebeelde dieren waren afkomstig van den Heer B. H. Bertels, destijds woonachtig op het Landgoed „de Biesen” bij Barneveld.

Deze kleurplaat ging destijds van de volgende beschrijving vergezeld:

„In plaat no. 49 hebben we het genoegen onzen lezers een afbeelding te geven van het Amerik. Nuthoen; deze hoenders zijn flinke, sterk ontwikkelde dieren, die in kleur en grootte veel overeenkomst hebben met de goud Wyandottes (de haan heeft de kleur van een iets te lichte Roode Rhode Island haan. (v. G.); de gele pooten zijn echter een weinig bevederd. Hoeveel moeite er ook gedaan is de dieren in een bevalligen stand te teekenen, het wilde niet naar wensch gelukken; de dieren zijn n.l. naar het leven geteekend op eene hun geheel vreemde plaats, zoodat zij of ineen gedoken zaten, of in een ongewone nieuwsgierige houding; de heer Bertels zegt ervan: „Zij groeien snel op en zijn

uitstekende winter-legsters, het vleesch is blank, sappig en zeer malsch.

De eieren zijn groot en van eene mooie roodbruine kleur; de dooier, het voedzaamste deel van 't ei, is grooter dan van andere eieren en de voedingswaarde dus grooter. Wij achten het van

PATRIJS COCHINS VAN OMSTREEKS 1850.

Bovenstaande afbeelding toont ons patrijs Cochins, welke op de Veluwe zoo vaak gekruist werden met de landhoenders. Dit was het type patrijs Cochins, dat dus ook Van Eveld op de „Dronkelaar” destijds hield. Van het tegenwoordige laaggestelde donsrijke type der Cochins valt weinig te bespeuren. Het voorkomen is levendig, de beenhoogte normaal. De voetbevedering heeft weinig te beteekenen. Veel verschil in type tusschen zulk een haan en een Barnevelder is er wel niet. In grootte zijn de Barnevelders natuurlijk de mindere der vroegere Cochins, wat maar goed is ook.

groot belang, dat de jonge kippen dadelijk groote eieren van 60—70 gram leggen.

De smaak der eieren is overheerlijk zoet.

De Amerik. Nuthoenders zijn zeer sterk; ze zoeken zelf goed voedsel en zijn uitstekende moeders."

INVLOED EN BETEKENIS VAN DE VOOROUDERS DER BARNEVELDERS OP DIT RAS.

Zooals de nasporingen hebben uitgewezen zijn bij de vorming van de Barnevelders o.a. gebruikt patrijs Cochins, Brahma's, Langshans en buff Orpingtons. De Langshans zijn veel gebruikt en bovendien is hun invloed op het ras veel grooter geweest dan die der andere rassen, wat men ook aan het type der Barnevelders zeer goed zien kan. Deze grootere invloed der Langshans is toe te schrijven aan den veel grootere ouderdom en constantheid van dit ras. Het is zoo goed als zeker dat de Langshans er toe hebben bijgedragen om de Cochins en Brahma's te helpen maken. Telkenmale, wanneer men dus deze beide Aziatische rassen gebruikt, dan brengt men een weinig Langshanbloed in een ras.

De Langshan moet, volgens zorgvuldig verzamelde gegevens, een ras zijn, dat reeds meerdere duizenden jaren in de Langshanheuvelen van Noordelijk China voorkomt. Daar heeft dit eigenaardige ras zich door de eeuwen heen weten te acclimatiseeren en zich aan het klimaat volkomen aangepast. Nog steeds is de onvervalschte Langshan het meest geharde hoen en houdt het langst met leggen aan bij felle koude.

De Langshans zijn van huis uit hoogbeenige hoenders en die eigenschap dragen ze steeds op hunne nakomelingen met een groote hardnekkigheid over. Zelfs de gedrongen Cochins ontkomen daaraan niet.

De beenbevedering heeft bij de Langshans weinig te beteekenen. De Duitschers hebben dan ook zonder veel moeite fraaie kaalbeenige Langshans weten te fokken.

De Amerikaansche- en Croad Langshans zijn echter voor ons het meest belangrijk, omdat zij het oorspronkelijke Chineesche type vertoonen; het is juist dit type, hetwelk zich zoo sterk vererft bij de nakomelingen, welke Langshanbloed voeren.

Gezien de onderlinge verhouding en respectievelijke verhouding tot de Langshans — zijn voor ons in hoofdzaak de kenmerken en eigenschappen van dat ras van beteekenis. Opvallend is bij dit ras de rijk ontwikkelde, doch vast aanliggende bevede-

ring, welke bijzonder glansrijk is. De staart is van een geheel op zich zelf staand type. Niet alleen staan de staartstuurveeren sterk verspreid, doch ook de sikkelveeren groeien eenigszins zijwaarts, zooals bij 't Vorkstaarhoen. De afbeelding van de Amerikaanschen Langshans toont ons dit duidelijk. De kopversierselen zijn klein, hetgeen op zich zelf ook een voordeel is.

Wat de eigenschappen der Langshans betreft, zijn voor de Barnevelder-fokkers vooral hunne gehardheid, sterke geneigdheid tot winterleggen en donkerbruine eierkleur van veel beteekenis. Geen enkel ras benadert de Langshans in deze drie uitmuntende eigenschappen. Er is geen enkel ras, waarbij de bruine eierkleur

LICHT E BRAHMA'S UIT HET MIDDEN DER VORIGE EEUW.
Hierboven ziet men lichte Brahma's afgebeeld, dateerende uit het midden der vorige eeuw. Dit waren de dieren, welke op de Veluwe ingang vonden en hier en daar gekruist werden met de landhoenders. Men lette eens op de eigenaardige lange nekken dezer dieren. Zooals men ziet, bestonden er toen ook enkel-kammige Brahma's.

zoo uniform en zoo constant is. Bovendien overtreffen de eieren der Langshans die van alle andere rassen in kleurdiepte.

Het streven is nu om al deze eigenschappen op de kleinere, vleggere Barnevelders over te dragen, zoodat men een voor het bedrijf geschikt hoen krijgt, beter dan de Langshan ooit zou kunnen zijn.

FOKMOEILIKHEDEN EN -VRAAGSTUKKEN.

Wanneer we even nagaan, wat de bedoeling der Barnevelder-fokkers is, dan zien we, dat deze trachten twee eigenschappen van de Aziaten, om nu Langshans, Brahma's en Cochins maar eens in één adem te noemen, in de Barnevelders vast te stellen. Deze twee eigenschappen zijn: het leggen van donkerbruine eieren en het leggen in den winter.

De derde eigenschap, die steeds gepaard ging met deze twee andere, n.l. broedschheid, wenscht men echter weg te fokken. Dit nu is een waarschijnlijk niet onmogelijke, doch wel is waar zeer lastige taak, die eigenlijk nog nergens op eenigszins groote schaal met succes toegepast is. In Barneveld streeft men ernstig na de broedschheid te verminderen door nauwkeurige teeltkeuze, doch deze zaak is nog niet lang genoeg onder handen om merkbare resultaten te kunnen aanwijken.

Wel is waar hebben sommige fokkers, o.a. bij Rhode Island Reds en bij witte Wyandottes, de broedschheid vrij goed weten weg te fokken, doch of dit duurzaam zal zijn, is een andere zaak. Ook moet nog blijken of de winterleg dezer dieren op den duur even krachtig zal blijven.

Waar het bij tal van wit-eierleggende rassen bewezen is, dat ontbreken van broedschheid en zeer krachtige leg (ook winterleg) te combineeren zijn, blijft dus nog alleen het vraagstuk der bruine eierschaalkleur en broedschheid over. Gezien wat men anderzins bereikt heeft, lijkt het ons waarschijnlijk, dat men ook hierin zal slagen. Men zal dan echter zeer systematisch te werk moeten gaan en alle giswerk uit moeten sluiten bij het samenstellen der foktoomen. Een goede fok-administratie en een algemeen en voortdurend gebruik van het valnest leveren echter voldoende waarborgen op voor de eischen, welke er aan een dergelijke poging op fokgebied mogen gesteld worden. Allereerst zal men door middel van valnest-contrôle den leg der dieren moeten vaststellen. Wat men ook moge ondernemen, steeds zal men met krachtig leggende hoenders moeten experimenteren. Dit is de allereerste eisch, welke men aan het ras mag en moet stellen; daarna komen eerst de andere eischen.

Zeer belangrijk is ook natuurlijk bij de Barnevelders de donkerbruine eierkleur. Geringe of ontbrekende broedschheid komt op de derde plaats; indirect komt een geringe of ontbre-

kende broedscheit of geneigdheid tot broeden de eierproductie reeds ten goede. Alleen is de vraag nog maar, hoe dit staat ten opzichte van de winter-eierproductie.

Het valnest en een paar aanteeckenboekjes, benevens de eierlijsten, geven alle gewenschte inlichtingen van elk dier. Al deze

FIJNGEKLURDE BARNEVELDER HEN.

Deze hen, welke zeer goed van kleur is en daarbij zeer goed type vertoont, welk laatste door de tijdens de opname sterk achterwaarts gedragen hals niet tot zijn recht komt, behoort tot de fokhennen van het fokstation der vereeniging „De Barnevelder”, waar we meerdere dergelijke exemplaren in de foktoomen aantreffen.

vraagstukken komen ook bij de andere bedrijfsrassen voor; de koffiebruine kleur der eieren is echter een speciaal Barnevelder-

vraagstuk, dat bij lange na nog niet opgelost is. Daarom behandel-
den wij het hier vrij uitvoerig. Het spreekt vanzelf, dat de
Vereeniging „de Barnevelder” bovengenoemde methodes terge-
verbetering van het ras toepast.

DE KOFFIEBRUINE KLEUR DER BARNEVELDER EIEREN EN HOE DIE CONSTANT TE MAKEN.

Wanneer men de prachtige collecties Barnevelder eieren op de tentoonstellingen ziet in al hun diepte en warmte van kleur, als het ware alle van één tint, dan zou men geneigd zijn te gelooven, dat het vraagstuk der eierkleur opgelost is. In de praktijk is dit nog bij lange na het geval niet. Er komen onder de Barnevelder-eieren nog steeds een zeker percentage lichtere, ja zelfs veel lichtere voor; verbetering is daarin nog niet veel opgetreden. Het is van het hoogste belang, dat de kleur der eierschalen bij de Barnevelder zoo gelijkmatig en zoo diep mogelijk wordt.

In Barneveld heeft men door het steeds gebruiken van de grootste en donkerste eieren voor broedeieren, wel goede resultaten in dien zin verkregen, dat een belangrijk percentage der hennen een groot, warm koffiebruin ei legt, doch men heeft deze kleur niet constant kunnen maken, omdat de factor „bruine kleur” der eierschaal een overheerschende factor is. Volkomen overheerschend is deze factor niet, daar bij kruising van wit-eierleggende- met bruin-eierleggende hoenders een tusschenkleur, een lichtere bruine kleur optreedt, welke in de eerste kruising vrijwel uniform bij de kruislingen (F 1) optreedt. Worden de kruislingen weer onderling gepaard, dan krijgt men groote variatie in de eierschaalkleur bij de jongen. Deze zullen in de kleur der eierschaal variëren van diep koffiebruin tot zacht roomgeel. Hoewel niet volkomen overheerschend, gedraagt de factor „schaalkleur” zich toch als een overheerschende factor en mendelt evenals deze. Hennen, welke donkerbruine eieren leggen, geven dus niet steeds vrouwelijke nakomelingen, die hetzelfde zullen doen of mannelijke nakomelingen, welke deze eigenschap op hunne nakomelingen zullen overbrengen.

Men kan door een proefparing vaststellen of dieren, welke donkerbruine eieren leggen, die eigenschap constant zullen vererven. Men pare ze tot dat doel met een wit-eierlegend ras

-b.v. zwarte Minorca's of Brackels. Wanneer zoo'n dier constant in de vererving is, dan zal het kuikens leveren, welke slechts rgetinte eieren zullen leggen, ondanks den invloed in de kruising

JONGE BARNEVELDER HAAN.

1e prijs Tentoonst. te Barneveld in toom 1—6.

Fokker: W. Schimmel te Barneveld (Eng. Stad.)

Deze haan stond aan het hoofd van den eersten prijs toom (1—6), welke door zijn uitmuntende kwaliteit een bijzondere sensatie verwekte en voor een zeer hoogen prijs door de firma W. Koudijs werd aangekocht, welke dezen toom afstond aan de Vereeniging „De Barnevelder.” De afgebeelde haan is een in alle opzichten schitterend dier met goed type en diepen, vollen bouw.

van het wit-eierlegend ras. Dit is in overeenstemming met de wetten van Mendel. Is het dier echter niet zuiver voor de factor „bruine schaalkleur”, dan zal bij zijne of hare nakomelingen door den invloed van het ingekruiste wit-eierlegend ras, wel degelijk kleurverbastering in de tint der eierschalen waar te nemen zijn. Bij vroegbroed dieren kan men, voordat ze 14 maanden oud zijn, het bewijs hunner zuiverheid ten opzichte hunner eierkleur reeds vaststellen. Zoodra de hennen aan den leg gaan en de hanen teelbaar zijn, worden ze gepaard met overjarige dieren van een wit-eierlegend ras. Heeft men zeer vroeg of tamelijk vroeg gebroed, dan kan men dus nog laatbroed kuikens van deze dieren teelen. Deze laatbroed kuikens zullen omstreeks begin Maart, indien op vroegleggen gevoerd, aan den leg gaan, vooral wanneer het kruislingen zijn van Barnevelders met een vroeglegend ras, zooals witte Leghorns, Ancona's of Braekels. Men kan dan aan de eierkleur der nakomelingen vaststellen of de oorspronkelijk tot de kruising gebruikte Barnevelders zuiver waren voor de factor „bruine eierschaal”. Vanaf half Maart zijn de broedeieren dus te gebruiken.”

Sinds we dit aanbevolen hebben in de pers, is op het Proef fokstation te Beekbergen door den vorigen directeur een dergelijke proef ondernomen. Wat de resultaten er van geweest zijn is ons niet bekend.

KLEUR EN TEEKENING BIJ BARNEVELDERS.

Alvorens over te gaan tot de weergave van den vastgestelden Barnevelder-standaard, willen we toch nog even over kleur en teekening iets zeggen. Na de standaard-beschrijving bespreken we den standaard nog uitvoerig, waardoor deze duidelijker wordt.

Men heeft heel wat tijd noodig gehad om tot een algemeen geldend inzicht te komen ten opzichte van de kleur der Barnevelders, meer speciaal ten opzichte van die der hennen.

De vroegere N. P. K. B. heeft zelfs destijds in den Haag op een der Gemeensch. Tentoonstellingen meerdere kleurtypen van dit ras laten zien.

Er was een groep, welke een soort patrijskleur aanhing; hun aantal was echter niet groot; dan waren er die zeer donkere dieren prefereerden. Hun ideaal kleurtype kwam vrijwel overeen met wat men thans „goudnerven” noemt te Barneveld en

Een veel grootere groep was voorstander van een gezoomde teekening bij de hennen; de hanen mochten echter niet gezoomd zijn in de borst, doch moesten daarin geheel zwart zijn.

Hoe echter precies deze zooming er uit moest zien, daarover liep de meening weer zoo uiteen; dit varieerde van licht gezoomde tot zeer zwaar gezoomde. Ook zelfs over de grondkleur bestond verschil van inzicht. Gaandeweg kreeg men gelegen-

BARNEVELDERS VAN DE JAREN 1921—1922.

Hierboven geven we een éénkleurige reproductie van de kleurplaat der Barnevelders, welke verscheen in November, 1921. Het type van toen is eenigszins gewijzigd. Men verlangt een iets lager gesteld dier, doch we gelooven, dat men tot het boven weergegeven model zal terugkeeren, zij het dan ook met geringe wijzigingen. De Barnevelder moet zoo mogelijk een eigen oorspronkelijk type hebben, al is natuurlijk de eerste eisch, dat dit type bij het ras moet passen. De praktijk zal zulks wel uitwijzen.

heid de verschillende kleurtypen eens met elkaar te vergelijken en verdween al spoedig de verscheidenheid van denkbeelden ten

opzichte van kleur en teekening, een verscheidenheid van inzicht en opvatting, dat louter daaraan te danken was, dat men nimme van te voren de hoofden eens bij elkaar gestoken had om een grondig van gedachte te wisselen.

Een ieder ging in de fokkerij zijn eigen weg en wat de kleur betrof, had ook zoowat elke fokker een standaard op zijn eigen hand. Zoo spoedig men een vereeniging kreeg te Barneveld begon men over allerlei dingen van gedachte te wisselen. Een der eerste dingen was het vaststellen van een standaard. Hoewel deze standaard waarschijnlijk nog wel iets verbeterd zou kunnen worden, is het toch in zijn geheel een goede leidraad gebleken om het ras naar te beoordeelen. (Voor een volgende uitgave bevelen we een duidelijker omschrijving van den bouw der hen aan het eene regeltje van thans is totaal ontoereikend). De goede uitwerking bleef dan ook niet uit en het kleuren-allegaatje had spoedig, voor zooverre het niet meer met de standaardbeschrijving in overeenstemming te brengen was, afgedaan. Samengesteld als deze standaard is, geheel aan de hand van de practijk en medewerking van goede kenners en fokkers van het ras, mochten men een bruikbaren standaard verwachten. Zulks is het dan ook gebleken te zijn. Men kan gerust zeggen, dat de Barnevelderstandaard veel tot de bevordering der Barnevelder-teelt heeft bijgedragen. We geven den Barnevelder-standaard, zooals die op 21 Januari 1921 en later gewijzigd door de Pluimveefokkersvereeniging „De Barnevelder”, is samengesteld, hierbij weer.

STANDAARD DER BARNEVELDERS.

Het karakteristieke van den Barnevelder is het opgericht dragen van den (slechts weinig gebogen) hals en staart, beide van tamelijke lengte, het hoog aangezette zadel, en de naar verhouding vrij groote diepte van den romp, waardoor het lichaam eenigszins gedrongen lijkt en in het bijzonder de rug den indruk geeft vrij kort te zijn. De staart vormt met den rug een hoek van ongeveer 135 graden.

BOUW HAAN.

Kop. Middelmatig hoog, tamelijk breed.

Bek. Kort, goed gebogen; geel met donkere punt.

Oogen. Vrij groot, rond; oranjekeurig.

HET Z.G. HOOGE BARNEVELDER TYPE.

Deze haan vertoont o. i., zij het dan ook in iets overdreven het Barnevelder hane-type, zooals we het gaarne zien, doch zooals men het maar zelden vertegenwoordigd vindt. Dit type is echter zeer moeilijk te fokken. In Barneveld valt een lager gesteld type vrij algemeen uit de foktoomen, waardoor het hogere type gaandeweg wordt teruggedrongen. Vooral de bevedering van den sierstaart is maar zelden goed. De beenstelling is tamelijk hoog en de nek lengte laat ook niet te wenschen over. De houding is schitterend; het kammetje is wel fraai klein, doch had nog wat lager op den kop kunnen staan.

Deze haan is fraai diep van bouw en toch niet plomp of overmatig zwaar.

Kam. Enkel, tamelijk klein, recht gedragen, goed getand. Hier mag den hals niet te veel volgen en moet vrij zijn van zijspranten.
Lellen. Goed afgerond.

Oortellen. Langwerpig; rood.

Wangen. Rood, onbevederd of hoogstens een klein bewijs van bevedering.

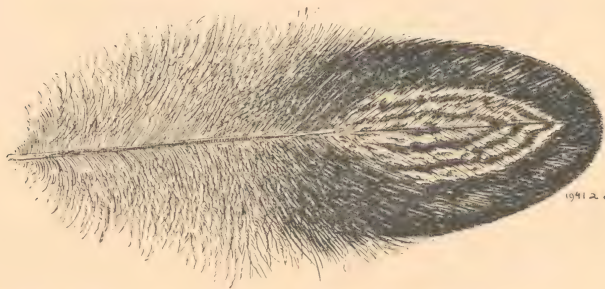
Hals. Tamelijk lang, weinig gebogen, opgericht gedragen.

Borst. Diep en breed, weinig gewelfd.

Romp. Diep.

Rug. Schijnbaar tamelijk kort, breed, voorzien van sterk ontwikkeld, hoog oplopend zadel.

Buik. Flink ontwikkeld, naar achteren afhellend, goed bezet met dons.

ENKELGEZOOMDE, GESPIKKELDE BARNEVELDER- HENNEVEER.

Deze kleur, welke tot het seizoen 1922-'23 wel het meest gezocht was, is echter sindsdien verdrongen door de dubbelgezoomde veer. Alleen in de z.g. nutklassen wordt deze kleur nog toegestaan. Gezien de voorkeur voor de dubbelgezoomde hen, welke trouwens beter bij den haan past en gemakkelijker constant te fokken is, zal deze kleur wel verdwijnen op den duur bij de Barnevelders. In Engeland wordt deze kleur nog erkend; men noemt deze „partridge”.

Vleugels. Vrij kort, hoog aangezet gedragen.

Staat. Middelmatic hoog gedragen, middelmatic lang.

Pooten. Dij en loopbeen middelmatic lang. Loopbeen en teen onbevederd en geel.

BOUW HEN.

Als bij den haan met aan het geslacht eigene verschillen.

KLEUR HAAN.

Hals. Zwart met rood. Neksierveeren zwart in rood eindigend met zwarte punt.

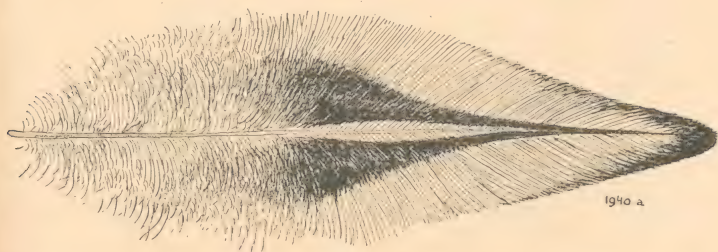
Borst. Zwart.

Rug. Roodbruine veeren met zeer breede zwarte omzooming.

Buik en Dijen. Zwart met zwart dons.

Vleugels. Vleugeldekveeren: roodbruin met breede zwarte omzooming; slagpendekveeren zwart; kleine slagpennen binnenvaan zwart, buitenvaan roodbruin, waardoor in opgevouwen toestand een roodbruinen band gevormd wordt; groote slagpennen binnenvaan zwart, buitenvaan roodbruin.

Zadel. Zwart met rood. Sierveeren zwart in rood eindigend met zwarte punt.

STANDAARDVEERTEEKENING DER SIERVEEREN VAN HALS- EN ZADELBEHANG EN SCHOUDERVEEREN BIJ BARNEVELDER HANEN.

Wat de veerteekening der sierveeren der hanen betreft, staan de Barnevelders geheel op zich zelf. Het rood is van de donkerste schakeering, welke men maar kan vinden. Deze donkere tint wordt veroorzaakt door de zwarte kleur der sierharen, waaruit de rand der sierveeren is samengesteld. Bovenstaande afbeelding toont duidelijk de zwarte vederpunt. De middenstreep-tekening is zwaar, doch onderscheidt zich weer van die van patrijskleurige hanen, doordien er een lichter gekleurde kern aanwezig is, welke als een spoelvormige streep langs beide zijden van de veerschacht loopt. Beter dan woorden dit kunnen duidelijk maken, geeft bovenstaande schets zulks weer.

Staart. Stuurpennen, sikkelveeren en hangers zwart.

Gevederte. Tamelijk gesloten.

Sierveeren. Alle zwarte sierveeren en zwarte veeren (voor zoover zichtbaar) met groenen weerschijn.

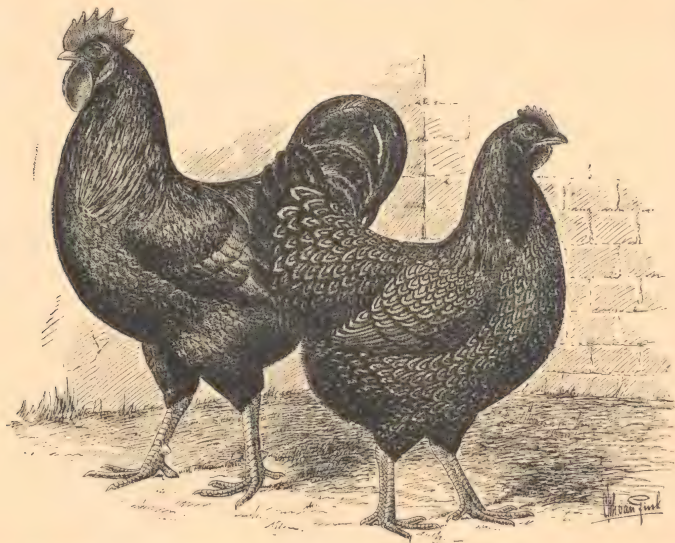
KLEUR HEN.

Hals. Zwart of hoogstens aan bovenste gedeelte iets bruin.

Borst, Rug en Zadel. Veeren bruin met breeden zwarten zoom. Het bruin, hetzij effen, gespikkeld of dubbel gezoomd. De drie variaties bruin gelden voor de nutklasse. Voor de sportklasse geldt alleen de dubbel gezoomde veer, terwijl de kleur dan warmbruin moet zijn.

Buik en Dijen. Zwart met zwart dons of hoogstens vaalzwart.

Vleugels. Vleugeldekkeveeren als borst en rug: slagpendekveeren zwart; kleine slagpennen binnenvaan zwart, buitenvaan bruin

EEN PAAR JONGE DIEREN VAN HET DUBBELGEZOOMDE TYPE

Hoe een goedgeteekende dubbeldgezoomde hen er uit moet zien, kan men op bovenstaande afbeelding zien. Heel veel hennen zijn nog niet gelijk van teekening op vleugels, zadelskussen en borst. Terwijl de borst naar enkele zooming neigt, vindt men op 't zadelskussen soms 3 zoomen.

gespikkeld; groote slagpennen binnenvaan zwart, buitenvaan bruin gespikkeld.

Staart. Stuurpenen zwart of hoogstens de bovenste iets bruin gestippeld.

IDEALE BARNEVELDERS

Naar levende dieren uit de foemen der voederproef-inrichting der Firma W. Koudijs te Barneveld.

Met OCHTENDVOER B. K. 5

:- ook eieren in den winter. -:

Typ.: Floralia - Assen.

Pooten. Onbevederd, geel of geel met zwarten tint.

Vastgesteld door de Pluimveefokkersvereniging „De Barnevelder” te Barneveld en erkend door de „Ned. Barnevelder Club.”

Van de drie variaties bruin, genoemd in de nutklasse, geniet, bij eventuele keuringen niet de een voorkeur boven de ander.

BESCHOUWINGEN OVER DEN BARNEVELDER STANDAARD EN HET BARNEVELDER-TYPE.

De Barnevelders toonen door hun hooge, gespreide staartdracht aanmerkelijk korter dan ze in werkelijkheid zijn. Hoen-

EEN DRIETAL BARNEVELDER VEEREN.

Veer 1 en 2 geven het thans vrijwel algemeen aanvaarde dubbelgezoomde type weer. Veer 3 is echter nog een veer van het ouderwetsche type met zwaren, enkelen zoom. Zoo spoedig men de fokmoeilijkheden ondervond van het zware, enkelgezoomde type, werd het gegeven advies spoedig opgevolgd en begon de dubbele zoom snel de plaats van den enkelen zoom in te nemen. Het was gedurende het tentoonstellingsseizoen 1922—1923, dat het pleit hieromtrent beslist werd.

ders van het middelzware type varieeren in werkelijke lichaams-
lengte maar uiterst weinig. Of ze lang of kort toonen, hangt af
van de staartdracht, lichaamshouding en de wijze waarop de
hals gedragen wordt. Zoo zal de Barnevelder, welke, wanneer
we met exemplaren van het lichtere soort te doen hebben, aan-
merkelijk korter van bouw toonen dan de precies even lange
Rhode Island Red hen, dank zij de voorwaarts gedragen hals,
lange, rechte rug en achterwaarts gedragen staart van de laatste.

Men hecht bij de beoordeeling van een kip ten opzichte van
den bouw veel te veel waarde aan den uiterlijken schijn. Wat
de veeren het dier doen uitzien, noemt men maar al te vaak den
bouw. De eerste nut-standaards legden maar al te veel gewicht
op deze kwestie; men stelde zelfs een legtype vast bij de meeste
rassen. De praktijk bewees echter, dat het uiterlijk model niet de
minste zekerheid gaf bij de beoordeeling van de nutwaarde.
Spoedig kwam men tot de ervaring, dat een breede, diepe bouw,
welke een uitmuntende ontwikkeling der legdeelen mogelijk
maakte, van grooten invloed was en niet het z.g. model. Door
het leggen van de hand dwars over de buik van de hen met de
wijsvingers tegen het einde van het borstbeen gedrukt, kon men
gemakkelijk de „capaciteit” der hen bepalen, naar gelang van
het aantal vingers, hetwelk men tusschen borstbeen en leg-
beentjes kon leggen. Deze wetenschap leidde de eischen, welke
men aan leghoenders ging stellen, in andere, meer verstandige
banen. Al toont dus de Barnevelder kort, het is slechts schijn.
Wat wel waarde heeft voor de nutfokkerij, dat is de wel ont-
wikkelde spreidstaart. Het is toch gebleken, dat krachtige leg-
sters van de middelzware rassen wel ontwikkelde spreidstaarten
vertoonen, terwijl gesloten puntstaartjes of korte staartjes op
het tegendeel van een krachtigen leg plegen te wijzen. Men
overdrijve de beteekenis der kenmerken echter weer niet. Het
aanwezig zijn heeft geen invloed op den leg; het wordt meestal
veroorzaakt door dezelfde eigenschappen als die, welke het
leggen bevorderen of door het leggen zelf. Zoo is de spreidstaart
zeer vaak een gevolg van het krachtig leggen. Het „afpersen”
der eieren doet het zadel rijzen en de staart open staan, doch
vooral ook hooger staan. Door teeltkeuze kan men zadelkussens
en hooge spreidstaarten kweken, zelfs bij hennen, welke als
legsters beneden het middelmatige blijven. De Amerikaansche
witte Wyandottes der jaren 1910—1912 hebben zulks aangetoond.

Men vatte dergelijke gezegden nimmer letterlijk op; zooals we aangetoond hebben, moet men er vooral het „hoe en waarom” van kennen. Dit geldt ook voor het Barnevelder type; we meenden het daarom met enkele woorden te moeten verduidelijken.

JONGE BARNEVELDER HEN.

1e prijs Tentoonst. Barneveld, 1921.

Fokker W. Schimmel.

Deze hen, uit den door de firma W. Koudijs aangekochten winnenden toom der eerste Barnevelder Tentoonstelling, vertoonde wellicht beter type dan eenige andere hen op die tentoonstelling. Het U-vormige type, dat men gaarne bij de Barnevelders ziet, is hier irraai vertegenwoordigd. Deze vogel paart groote levendigheid aan voldoende grootte.

Zooals bekend, hebben wij van den aanvang af het hooge gestelde type, zooals dat ook bij de prijswinners van 1919—1920 vaak naar voren komt, warm aanbevolen, omdat wij de overtuiging hebben, dat de flinke dijen en middellange loopbeenen het hoen in staat stellen zich beter te verplaatsen. Het practisch resultaat hiervan is, dat bij een gelijk gewicht en gelijke bouw

JONGE BARNEVELDER HEN.

Deze hen won eveneens 1en prijs in toom op de Barnevelder tentoonstelling. Behoudens de wat smalle staartpartij, vertoont zij een goed type en mooie, lange, diepe lichaamsbouw.

het hooger gestelde type een levendiger hoen kan zijn en dus een beter hoen voor den vrijen uitloop.

ge
22
er
ne
sc
uy
Helaas wordt in Barneveld een lager gesteld type door enkelen aanbevolen; het heet dat zich daaronder de beste legsters zouden bevinden. Geen enkel motief is daarvoor echter te vinden. We vreezen eerder, dat de eenzijdige fok op dubbele zoom enkele fokkers het echte type wat uit het oog heeft doen verliezen. De standaard vraagt dijen en loopbeenen echter nog steeds „middelmatig lang”, zoodat het oude type nog niet verdrongen is.

KLEUR EN KLEURTYPE.

Men moet eenigszins met de kleurenfok bekend zijn, om vast te kunnen stellen tot welk kleurtype de Barnevelders eigenlijk behooren. Meestal hoort men ze vergelijken met de goud Wyandottes; dit is misschien vroeger mogelijk geweest, doch thans is de kleurteekening aanmerkelijk anders en zou wetenschappelijk „gezoomd patrijskleurig” moeten heeten. Zooals men kan zien, hebben de Barnevelder hanen nimmer een gezoomde borst, doch zijn zwart in borst, buik en dijen. Het zijn dus dieren van het zwartborstig roode of patrijskleurige kleurtype. Deelt men deze hoenders in, dan houden ze het midden tusschen patrijskleurige en gezoomde hoenders. De eenige variëteit onzer tamme hoenders, waarmede zij in één groep hooren, zijn de Ind. Vechthoenders. De hanen van dit ras hebben dezelfde kleurteekening als de Barnevelders, terwijl de hennen vrijwel dezelfde vederteekening vertoonen. Door jarenlange selectie heeft men op iedere veer twee diepglanzende zoomen weten te fokken, terwijl de Barnevelder hennen één zoom bezaten, welke echter breeder was dan bij de Indische Vechthennen. De tweede zoom was echter vervangen door een soort teekening van zoompjes of streepjes, ontstaan door samentrekking der zwarte pepering op de patrijsbruine grondkleur.

De gelijkenis tusschen de Barnevelders en Ind. Vechthoenders is dan ook zoo opvallend, dat de Engelschen, welke er mee kennis maakten op de Wereld-Pluimvee-Tentoonstelling, allen meenden, dat er verwantschap bestond. De naspeuringen wijzen evenwel uit, dat zulks niet het geval is; de gelijkenis is eene volkomen toevallige. Het harde, gladde gevederte der Barnevelders ontleenden zij aan de Langshans en niet aan Ind. Vechthoenders. Wanneer men het zeer grove beendergestel der Ind. Vechthoenders vergelijkt met de veel fijnere botten der Barnevelders,

dan ziet men spoedig, dat er geen Ind. Vechthoenbloed in d
Barnevelders vloeit.

Ten einde de vederteekening der Barnevelders duidelijker t
maken, hebben we hierbij een paar schetsen van de voornaamst
veeren gevoegd. Aan de hand daarvan en van de beschrijving
in de onderschriften, zal het thans een ieder duidelijk zijn, wa
men onder de gewenschte teekening verstaat.

JONGE BARNEVELDER HAAN.

Prijswinner op de Barnevelder Tentoonst., Nov. 1922.

*Deze mooie jonge haan vertoont den U-vorm, dien we gaarne
bij Barnevelders zien. De kopversierselen zijn fraai. Behou-
dens de laaggedragen vleugels, valt er op dit dier niets
aan te merken.*

Hoewel de creatie der Barnevelders en de verbetering van
dit ras vrijwel geheel het werk is geweest van de fokkers van

d Barneveld en van enkele voorstanders van dit ras uit omliggende plaatsjes, hebben we als buitenstaander toch een steentje tot de ontwikkeling van het ras bijgedragen.

ast Allereerst noemen we als zoodanig de kleurplaat der Barnevelders, verschenen in het speciaal nummer over Barnevelders van „Avicultura” van 23 November 1921.

wa Deze kleurplaat geeft de hen nog weer met het te dien tijde geldende enkele-zoom veertype; de haan geeft echter reeds het

BARNEVELDER HEN.

Prijswinster op de Barnevelder Tent., Nov. 1922.

Deze hen is een der best gebouwde exemplaren geweest uit de jaren 1922—1923. Halsdracht en lichaamsbouw zijn zeer typisch.

thans geldende type weer. Deze kleurplaat werd geheel gemaakt in overleg met de Barnevelder fokkers; we stuurden schetsen ter beoordeeling en bezochten Barneveld en de Barneveldsche tentoonstelling tot dat doel.

Toen men eenmaal het ideaal op papier had staan in kleuren, begon zich snel een meer uniforme inzending op de tentoonstelling te ontwikkelen.

Een der bekende Barnevelder-keurmeesters, de Heer P. J. Wijk Pzn., verklaarde, dat het verschijnen van deze Barnevelder-kleurplaat zeer bevorderlijk was geweest voor de voorlichting der fokkers en het resultaat daarvan gemakkelijk aan de inzendingen op de tentoonstellingen viel waar te nemen.

EEN JONGE BARNEVELDER HAAN VAN HET
HOOGGESTELDE TYPE.

Deze jonge haan vertegenwoordigt het thans wat meer op den achtergrond gedrongen, hooger gestelde type, waaronder zeer kernachtige exemplaren voorkomen. In z'n soort is deze haan bijzonder goed. Men vergelijke 't dier maar eens met de zwarte reproductie der kleurplaat uit dien tijd.

Later hebben we krachtig aanbevolen de dubbele zooming, welke zich bij de Barnevelders hier en daar liet zien, tot standaardkleur te verheffen, gezien het feit, dat deze kleur bewezen heeft bij de Indische Vechthoenders, volkomen constant te zijn. Zonder eenige bijzondere propaganda voor de dubbele omzooming te voeren, heeft men in Barneveld en omgeving de zaak be-

JONGE BARNEVELDER HEN.

2e pr. Tent. Barneveld 1921.

Eig.: W. v. Essen, te Voorthuizen.

Een prachtig uitgegroeide jonge hen, welke tijdens deze tentoonstelling in vollen leg was, waardoor haar type prachtig uitkwam, doch anderzijds de kam wat groot was. Houding en type zijn zeer fraai bij deze hen.

studeerd en geleidelijk de dubbele zooming aanvaard. Ook (so
keuring ging geleidelijk over naar het dubbelgezoomde type, m
welke geleidelijke overgang het ras ten zeerste gebaat is gewees g

Nu eenmaal de keuze algemeen op het dubbelgezoomde ty h
gevallen is, maakt het ras snelle vorderingen in het kleurtype d
hennen. Elk seizoen brengt beter geteekende dubbelgezoomde z
hennen. We zagen zelfs onder de hanen dieren met uitgesproke k
va

JONGE BARNEVELDER HEN.

*Prijswinster op de Barnevelder- en een paar andere tentoon-
stellingen van het seizoen 1922—1923. Deze hen was een der
eerste exemplaren, welke de dubbele omzooming vertoon-
den. Ook haar type was goed. Jammer, dat ze wat klein was.*

waarde als hennenfok-dieren; de borst was hier en daar ge-
teekend, terwijl de vleugelband van 't gezoomde type was.

We wenschen hier echter niet in te gaan op de kwestie ge-

kscheiden hane- en hennefok, want de Barnevelder is voor alles
meen nut-hoen. Alleen wanneer daaraan de volle aandacht wordt
gegeven, zal het ras zijn populariteit en verbreiding kunnen hand-
tyhaven.

Daarom ook moeten bij de beoordeeling het type en gewicht
me zwaarder wegen dan kleur en teekening, want laatstgenoemde
okenmerken zijn niet van directen invloed op de nut-eigenschappen
van het ras.

Er komen onder de dubbelgezoomde hennen afwijkingen in de
teekening voor, vele hennen hebben wel dubbele zoomen op vleu-
gels en rugkussen, doch zijn enkel gezoomd in de borst, terwijl
andere hennen weer dubbel gezoomd zijn in borst en vleugels,
doch op het rugkussen drie zoomen vertoonen. We hebben enkele
hennen gezien, die enkel gezoomd in de borst, dubbel gezoomd
op de vleugels en 3 maal gezoomd op het rugkussen waren. Deze
fouten moeten nog weggefokt worden. Teeltkeuze zal hier de
noodige fokzuiverheid brengen.

EEN EN ANDER OVER DE NIET ERKENDE KLEUREN, ZWARTE- EN GOUDNERF BARNEVELDERS.

Uit den aard der zaak is de zwarte Barnevelder, hoewel niet
officieel erkend door de Barnevelder Vereeniging, een vraag-
stuk, waarmede men steeds rekening zal hebben te houden. Op
de tentoonstellingen heeft men er wel eens klassen voor open
gesteld en kwamen er al heel gauw liefhebbers, die daarin hunne
dieren, welke op den naam zwart eenigszins aanspraak mochten
maken, inzonden.

Hoewel we door omstandigheden al heel spoedig met zwarte
Barnevelders te maken kregen, hebben wij steeds gevoeld, dat
de Barnevelderfokkers deze kleurslag niet licht veel aandacht
zouden schenken en zich meer moeite zouden geven om een
„geteekende” Barnevelder te fokken. Het is dan ook vrijwel
geheel zoo gegaan. Men heeft zelfs de kleurslag niet willen
erkennen, niettegenstaande bijkans zwarte hennen regelmatig uit
de donkergezoomden vallen, dus zuivere Barnevelders zijn, doch
door hun kleur niet aan de standardeischen voldoen.

Dat een zwarte Barnevelder met prachtige kevergroene glans
over het geheele gevederte, een fraai dier zou zijn, valt niet te
ontkennen, doch om te dien opzichte werkelijk iets te bereiken,

dat werkelijk zeer fraai is, zou men in de beenkleur iets door de vingers moeten zien. De zaak is zoo gesteld. Een zwart hoer met gele beenen of bijna geheel gele beenen, is geen bedrijfshoen

JONGE BARNEVELDER HAAN.

1e prijs Tent. Twentsche Pluimvee-Club 1921, Enschede.

Eig.: G. A. Lutje Spelberg te Enschede.

Sinds enkele jaren komen er op de meeste tentoonstellingen krachtige klassen Barnevelders uit en eischt de keuring der Barnevelder-klassen de grootst mogelijke aandacht van den keurmeester; zelfs op landbouwtentoonstellingen ziet men uitmuntende klassen. Bovenstaande haan is een uitmuntend gevormd exemplaar met sierlijke houding. De lange hals toont onmiddellijk het echte Barnevelderbloed. De kopversierselen zijn goed gevormd.

doch een echt sporthoen, dat slechts door scherpe teeltkeuze in stand te houden is.

Wanneer men bij de standaardbeschrijving der zwarten zou

OUDE BARNEVELDER HEN.

1e pr. Tentoonst. Barneveld, 1921.

Eig.: W. Loman te Nijkerk.

Haar type is in alle opzichten uitmuntend. Wat grootte en gewicht betreft, toont deze hen ons de grens, welke men voor oude dieren stellen mag. Lengte en diepte, alsmede de staart-partij is uitmuntend.

plaatsen: beenen geel met zoo min mogelijk zwart er in, dan zou de fokkerij in verkeerde banen worden geleid. Men zou daarom

den knoop moeten doorhakken en de eischen ten opzichte van de beenkleur zoo moeten maken, dat iedere ongewenschte fok-richting uitgesloten wordt. Wanneer men in den standaard zette wi dat de beenkleur „zwart met gele voetzolen” moet zijn, dan namf men in ieder geval iets aan, dat in volkomen overeenstemming met de zwarte vederkleur is en in de praktijk goed te combi-neeren is, zonder dat een zoodanig scherpe teeltkeuze behoeft te

VOEDERPROEF-INRICHTING TE BARNEVELD.

Hierboven geven we een gedeeltelijke overzicht van de voederproef-inrichting van de firma W. Koudijs, voederhandel „De Barneveldsche Kip”, te Barneveld, G. In deze fokkerij worden uitsluitend Barnevelders gehouden. Verschillende toomen worden voor allerlei voederproeven gebruikt. Valnest-contrôle wordt tegelijkertijd uitgeoefend. Verschillende hoktypes, hoewel onderling niet sterk verschillend en berustend op hetzelfde principe van verlichting, ventilatie enz., zijn hier in gebruik.

worden toegepast, dat deze niet meer in het kader der bedrijfs-pluimveeteelt past.

Wil men van het denkbeeld uitgaan, dat de Barnevelder een

de bedrijfshoen is, dan moet men de consequenties daarvan ook ten
k-rolle aanvaarden. Iemand, die zwarte kippen met gele beenen
te wil fokken, neme zwarte Plymouth Rocks, zwarte Wyandottes
of zwarte Leghorns. De fokkers hebben daarin al heel wat be-

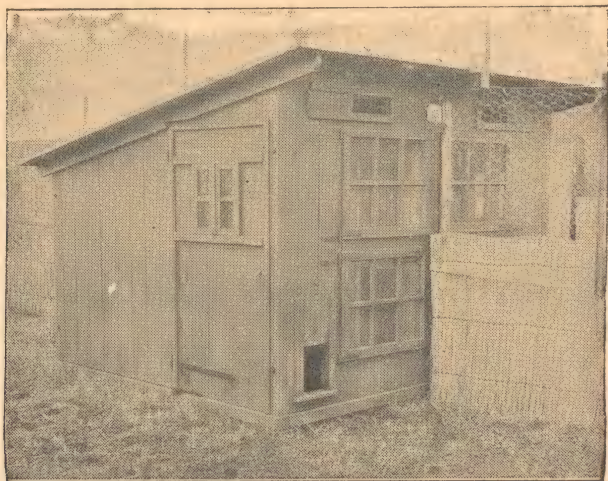

JONGE BARNEVELDER HEN.

Deze hen, welke zich in den winnenden toom der eerste Barnevelder Tentoonstelling bevond, was de donkerste in kleurtype. Haar type werd algemeen bewonderd en komt het standaard-ideaal dan ook zeer nabij. De rug- en staartpartij zijn uitmuntend, terwijl de lange, opgericht gedragen hals ook aanwezig is. Weinig hennen met beter type zijn er tot nog toe te zien geweest. Het is een prachtexemplaar, vooral wanneer men bedenkt, dat het diër nog jong is.

reikt, al zullen ze natuurlijk nooit het vraagstuk, om gele beenen aan diep zwart dons te binden, overwinnen; het spelletje van geven en nemen zal te dien opzichte in de fokkerij wel steeds blijven voortbestaan.

Men eische echter bij de Barnevelder een beenkleur, die geen moeilijkheden in de fok oplevert. Men behoeft de gewenschte geelvelligheid van het ras volstrekt niet los te laten, wanneer men bepaalt, dat de voetzolen geel moeten zijn. Hierdoor blijft de gele beenkleur der Barnevelders in wezen bestaan, doch dekkende slechts zwartachtige schubben de gele kleur, zooals de zwarte veeren het geelvellige lichaam bedekken.

DUBBEL NACHTHOK MET SCHARRELRUIMTE IN GEBRUIK BIJ DEN BARNEVELDER LEGWEDSTRIJD.

Deze foto toont ons het type van dubbele hokken, zooals dat op den Barnevelder Legwedstrijd in gebruik is. De inrichting er van is zeer practisch, gezien het aantal daarin te huisvesten hennen.

Men heeft zich in de laatste jaren het hoofd al eens een paar maal warm gemaakt over de gewenschte beenkleur bij zwarte Barnevelders; o. i. moet men bij dit ras alleen datgene in aanmerking doen komen, dat bij een bedrijfshoen past.

Wij kunnen ons echter levendig voorstellen, dat de Barnevelder pluimveefokkers voorloopig de zwarte Barnevelders niet als kleurslag willen erkennen en het pleit voor hun inzicht, want door het te vroeg erkennen der zwarte kleurslag, opent men den

DUIZEND BARNEVELDER KUIKENS DOOR DE LUCHT NAAR ENGELAND.

Ten einde de grootst mogelijke zekerheid te hebben, dat de door Mrs. J. M. Walker, aangekochte Barnevelder kuikens, zonder verlies daar te lande zouden aankomen, reisde deze ondernemende dame per vliegtuig der K. L. M. van Engeland naar Holland, laadde de drie kratten met kuikendoozen in een ander gereedstaand toestel, dat om 5 uur te Croydon landde. Des morgens om 10 uur was Mrs. Walker uit Engeland vertrokken. Geen enkel kuiken bezweek tijdens de overtocht; allen verkeerden bij aankomst in Engeland in de allerbeste conditie. De kuikens waren geboren in de omgeving van Barneveld.

weg tot allerlei kruisingen, om met mooie zwarte Barnevelders op de tentoonstellingen uit te komen. Het resultaat zou natuurlijk geweest zijn, dat men met allerlei dieren zou zijn uitgekomen in de zwart Barnevelderklasse. Hierdoor zou de Barnevelder-fok geschaad zijn. Zooals de zaken nu staan, komen er hier en daar wel z.g. zwarte Barnevelders op de tentoonstellingen en worden daar als zoodanig wel bekroond ook, doch dat geschiedt buiten verantwoording der Barnevelder verenigingen.

JONGE BARNEVELDER HAAN.

1e prijs Ornithophilia, Dec. 1923 en Avicultura, Jan. 1924.

Eig.-fokker: A. van Veldhuizen, te Barneveld.

Deze haan trok in het tentoonstellingsseizoen 1923—1924 bijzonder de aandacht. Het is dan ook een in alle opzichten uitmuntend dier. Wanneer de afdekking van den staart nog iets voller ware geweest, zou dit den totaal-indruk nog aanmerkelijk verhoogd hebben. Ook wat kleur betrof, viel dit dier zeer op.

Deze vereenigingen kunnen thans de kat eens uit den boom kijken en de ontwikkeling der zwarte Barnevelders afwachten; een bindend besluit kan men dan altijd later nog nemen. Hoe lang er al zwarte Barnevelders zijn, is moeilijk met zekerheid te zeggen, doch vermoedelijk al zoolang als het gezoomde type bij de Barnevelders bestaat.

Onze eigen ervaring met de zwarte Barnevelders dateert uit het jaar 1919, toen we als directeur de leiding van het V. P. N.-

EEN IN MENIG OPZICHT ZEER GOEDE BARNEVELDER HEN.

Deze hen heeft een typische halsdracht en vrijwel in ieder opzigt goed model; het staartje had iets minder gesloten kunnen zijn.

Proeffokstation voor Pluimveeteelt te Birkhoven bij Amersfoort op ons hadden genomen. In verband met de steunverleening uit die dagen werden links en rechts kuikens verstrekt, om de pluimveehouderij weer te doen opleven. Zoo waren er op een zekeren

dag ook een 800-tal ééndags Barnevelder kuikens op het Fokstation, afkomstig van Schimmel's Broederij te Barneveld. Tot onze niet geringe verwondering ontdekten we daaronder een aantal zwartbonte kuikens een ook wat zeer lichte kuikens. In plaats van deze diertjes te doen verzenden, lieten we de beide groepen daaruit afzonderen. Uit de groep zwartbonte kuikens sproten later zwarte dieren, zooals we voorspeld hadden.

JONGE BARNEVELDER HAAN.

1e prijs te Barneveld, Nov. 1922.

'n Mooie jonge haan, welke, hoewel nog niet geheel uitgegroeid, reeds een aardig type vertoont. Ook de kopversierselen zijn goed van vorm en grootte.

Wij hebben de overtuiging gekregen, dat er reeds voor 1919 zwarte Barnevelders geweest zijn, die evenals de zwarte, welke

we dat jaar uitzochten, uit de donkergezoomden zijn gevallen, evenals of tegelijk met de Goudnerven. Het destijds invoeren der donkergezoomde kleurteekening is daarop van niet geringen invloed geweest, wijl donkergezoomden zeer na aan zwart staan.

Nu het zeer donkere kleurtype bij de Barnevelders weer verdrongen wordt door het lichter gepigmenteerde, dubbel gezoomde kleurtype, vallen er geen zwarte hennen meer uit de zuiver gefokte Barnevelders.

Het is trouwens een opvallend feit, doch de geruimen tijd raszuiver gefokte Barnevelderstammen brengen geen zwarte of nagenoeg zwarte exemplaren voort.

FOKTOOMHOK OP HET FOKSTATION DER VEREENIGING
„DE BARNEVELDER.”

Dit soort hokken wordt op het fokstation gebouwd tot huisvesting der fokdieren en a.s. fokdieren. De hokken zijn volgens moderne eischen ingericht en voldoen uitmuntend. Naast de deur staat de heer W. Middelman, de beheerder van het fokstation en van den legwedstrijd der vereeniging „De Barnevelder”.

Naast hem zien we den heer W. Schimmel, een der meest succesvolle Barnevelder-fokkers.

Er zijn enkele fokkers, die aandacht aan de zwarte kleur geven. De kwaliteit der zwarten op de tentoonstelling is weinig bevredigend; in type en in kleur is er een kleine teruggang te be-

speuren. Het tentoonstellings-seizoen 1925—1926 bracht nage-
noeg geen zwarte Barnevelders; te Barneveld zelf was één inzending in die kleur.

In Barneveld is men de erkenning eener zwarte kleurslag niet gunstig gezind, omdat men vreest dat hiermede de weg geëffend

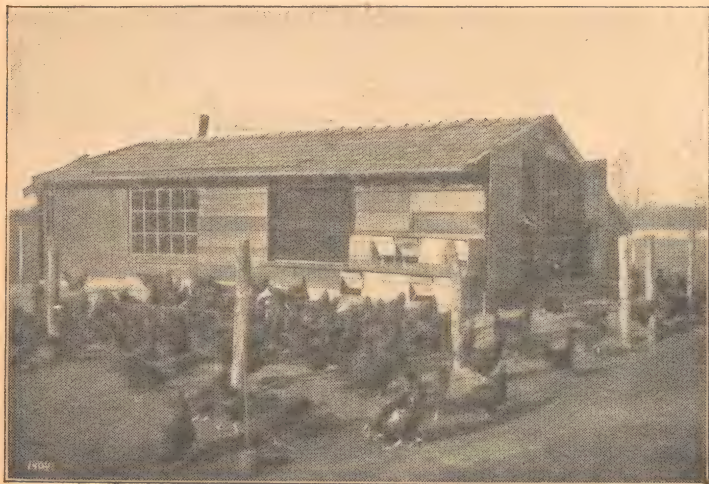
EEN JONGE BARNEVELDER HAAN, WELKE BIJZONDER
OPVIEL.

*Deze jonge haan won 1en prijs op de tentoonstelling „De
Exposant.” Hoewel het dier nog niet uitgegroeid is, kan men
toch den fraaien rasvorm reeds goed onderscheiden. Zulk
een dier is bijna ideaal van vorm, wanneer het geheel
uitgegroeid is.*

wordt voor de inkruising van allerlei zwarte rassen, zooals de Australorps, zwarte Plymouth Rocks, enz.

Willen de zwarte Barnevelders kans op erkenning hebben, dan zullen zij, die daarvoor ijveren, eerst werkelijk goed gevormde, goed gekleurde dieren moeten fokken, welke bovendien het begeerde koffiebruine ei in flinke getalen moeten leggen.

De legwedstrijd en in mindere mate ook de tentoonstellingen, voor zooverre deze laatsten de zwarte Barnevelders toelaten, moeten het bewijs voor de kwaliteit der dieren leveren, teneinde motieven voor hunne erkenning te scheppen.

BARNEVELDERS OP HOENDERPARK „DE BURG WAL.”

De heer J. Wolfswinkel, eigenaar van bovengenoemd hoenderpark, dat te Woudenberg (U.) gevestigd is, was een der eerste in den lande, zoo niet de eerste, die op eenigszins groote schaal, Barnevelders, door middel van valnesten, op den leg ging controleren. Dat dit niet zonder succes gebleven is, hebben de resultaten, welke genoemde fokker op de legwedstrijden gehad heeft, bewezen. Ten einde het gebruikte valnest-type te toonen, is een stellage der nesten ten behoeve van de opname, even buiten geplaatst. Een 190-tal dieren zijn hier ondergebracht in het 8 meter lange en 6 meter breede hok. Wij hebben destijds ons persoonlijk kunnen overtuigen van de practische inrichting van dit leghuis.

Aanvankelijk erkend, doch later werd van de lijst der standaard-kleuren afgevoerd, is de *goudnerf*-Barnevelder. Men meende aanvankelijk met een typische Barnevelder-teekening te doen te hebben; na den rui vertoonden de hennen echter te donkergezoomde type. Daarom liet men deze kleurteekening weer los.

DE MOGELIJKHEID VAN SCHEIKUIKENFOKKERIJ BIJ BARNEVELDERS.

Waar het verlies op jonge hanen zeer belangrijk kan zijn en de toename der pluimveeteelt voor eierproductie deze zaak eerder verergert dan verbetert, moet de pluimveehouder uitzien naar methodes om dit verlies zoo mogelijk te ontloopen.

Een der methodes daartoe is de instelling van scheikuikenteelt. Toevallig behoort de teekening der Barnevelders tot die, welke hiervoor zeer geschikt zijn. Echter ontbreekt op dit oogenblik de kleur om er aan te paren. Dit zou de zilverkleurige tegenhanger moeten zijn, dus een dier, dat wit is, waar de tegenwoordige Barnevelder goudbruin. Het eenvoudigst ware de zaak, indien men het geluk had, dat men dieren fokte uit de Barnevelders zonder rood pigment; deze zouden dan zilverachtig zijn. We zagen reeds eenmaal dergelijke zilverkleurige Barnevelders op de tentoonstelling in 1921 van „De Expositie te Arnhem, waar ze werden aangekocht door de Heeren Koudijs; deze dieren werden echter niet voor de fokkerij gebruikt, daar hun afstamming onbekend was.

Waar er jaarlijks tienduizenden Barnevelders gefokt worden, moet o. i. hier er daar zulk een zilverkleurig toevalsproduct optreden onder volkomen raszuivere stammen. Een regelmatig herhaalde oproep moet ongetwijfeld tot resultaat leiden.

Mochten onverhoopt deze zilverkleurige toevalsproducten niet optreden, dan zou men door voorzichtige inkruising van zilver Wyandottes in eenige jaren zilverkleurige Barnevelders kunnen fokken, welke $\frac{7}{8}$, ja zelfs $\frac{15}{16}$ zuiver Barnevelders zouden zijn.

Goudkleurige Barnevelder hanen, gepaard aan de dan gevormde zilverkleurige dubbelgezoomde hennen, zouden zilverkleurige hanen en goudkleurige hennen opleveren, welke reeds bij de geboorte van elkaar zouden zijn te onderscheiden.

De kwestie der scheikuikenfokkerij is voor de Barnevelder-

fokkerij van te groote beteekenis, dan dat men deze langer mag laten rusten. Wellicht zal men die thans te Barneveld ter hand nemen of misschien komt een vooruitstrevend fokker naar voren om dit werk te ondernemen, al of niet onder toezicht van de Barnevelder-vereenigen.

Wil men dus de scheikuikenfokkerij toepassen, dan moet men speciale fokstammen hebben voor goud- en voor zilvergeteekende

OUDE BARNEVELDER HAAN.

Prijswinner op de Barnevelder Tentoonst., Nov. 1922.

Een over het algemeen goede haan, welke echter in de staartpartij wat te dun is, waardoor de symmetrie iets verstoord wordt.

Barnevelders en slechts daaruit neme men de fokdieren voor de scheikuikenparingen.

Men moet de goud- en de zilvergeteekende fokstammen nauwkeurig op den leg contrôleeren en natuurlijk ook op eierkleur, daar dit de eenige methode is om de uit de scheikuikenparing te kweeken hennen een zoo goed mogelijke afstamming te verzekeren.

JONGE BARNEVELDER HEN.
1e prijs Tentoonst. Barneveld 1921.
Eig.: G. Hooyer te Voorthuizen.

Deze jonge hen won in een klasse van meer dan 40 jonge hennen den eersten prijs en vond o. i. alleen gelijkwaardige mededingsters in de beste hennen van den eersten prijs toom. Het type van deze hen werd algemeen bewonderd, doch het was vooral de fraaie kleur, welke den doorslag gaf. Zooals de afbeelding duidelijk doet zien is een goede Barnevelder krachtig ontwikkeld, zonder direct zwaar of plomp te zijn.

Heeft men eenmaal een goed stel fokstammen met voldoende dieren (reserve-hanen, enz.), dan mag men zich verzekerd achten dat de afname van broedeieren in iedere kwantiteit gedurende het geheele broedseizoen verzekerd is. Wat mag een kooper meer verlangen: Prima Barnevelders, waarvan men bij de geboorte het geslacht kan zien.

JONGE BARNEVELDER HAAN.

Prijswinner te Barneveld, Nov. 1922.

Er is een streven om het hoogbeenige type te doen verdwijnen en daarvoor een lager in de plaats te nemen. Enkelen zeggen, dat de beste legsters onder de dieper gestelde hennen voorkomen. Dit dier is goed in kopversierselen, terwijl de nek ook typisch van vorm is, 'n echt kernachtige Barnevelder nek.

Men denke er om, dat de zilverkleurige dieren bestaan uit fokzuivere en fok-onzuivere exemplaren, wijl het wegvallen van de goud-factor hier als een overheerschend kenmerk optreedt.

Wanneer dus in een stam zilverkleurige goudkleurigen gekruist, dan zijn de verkregen zilverkleurigen niet alle fokzuiver voor hun kleurkenmerk. Door proefparingen moeten de fokzuiveren er weer uitgezocht worden.

Houdt men de zilverkleurigen zuiver, dan zijn de proefparingen natuurlijk niet noodig.

BARNEVELDERS IN HET BUITENLAND.

Engeland, België en Duitschland zijn de voornaamste vreemde afnemers geweest. Barnevelders zijn echter naar heel wat meer landen gegaan. Frankrijk, Scandinavië, Italië, Zwitserland, Crecho-Slovakije, enz., hebben Barnevelders geïmporteerd en meerendeels met veel succes. Het overgrootste meerendeel der geëxporteerde dieren ging naar Engeland. Dat land betrok een paar honderd fokdieren, zoodat het een uitmuntende basis kreeg om op voort te bouwen.

De meening van sommigen, dat de Engelschen ons spoedig zouden laten zien, hoe 'n Barnevelder moet worden gefokt, is tot op heden niet bewaarheid. De meerdere bekendheid met het ras en de rugsteun van een fokkerscentrum als Barneveld is, heeft de Nederlandsche fokkers, de leiding doen behouden. Noch in type, noch in kleur hebben de Engelschen iets beters laten zien, dan wij hier hebben. Op de jongste Crystal Palace Show, welke we bezochten hebben we de circa 200 daar ingezonden Barnevelders zorgvuldig bekeken. De dieren waren veel beter volgroeid dan die op de tentoonstelling te Barneveld zulks plegen te zijn, doch niet beter in kwaliteit. De beste, een oude hen, was klaarblijkelijk een uit Holland geïmporteerde prijswinner.

De Engelschen hebben zich niet zoo beperkt in het aantal kleuren. Wel is waar heeft de oorspronkelijke Barnevelder Club nog geen zwarte Barnevelders en andere nieuwe variëteiten toegelaten.

Zelfs zwartbonte Barnevelders van „zuiver bloed” deden reeds hun intrede in Engeland. Eigenaardig genoeg, komen ze hier nimmer voor.

De Duitschers eischen bij de Barnevelder hanen een zuiver

zwart halsbehang. Zij passen dus zuiver de standaardkleur der gezoomde Indische Vechthoenders toe op de Barnevelder hanen, doch er bestaat een krachtige strooming om den Nederlandschen

JONGE BARNEVELDER HEN.

Prijswinster op de tentoonst. van De Exposant, Arnhem, '22.

Deze hen was, hoewel 2e in haar klasse, de beste van type bij zeer sterke concurrentie. Ook bij deze hen was den dubbel zoom reeds aanwezig, doch de teekening miste nog de noodige scherpte.

standaard over te nemen. De Hollandsche standaard komt iets aan de praktische moeilijkheden tegemoet. Dieren van standaardkleur kunnen bij ons uit één foktoom gefokt worden, waardoor de teelt niet al te zeer in de sportrichting afdwaalt.

In België erkent men den Nederlandschen standaard. Gezien

de stand van het ras in ons land, behoeft men vooralsnog weinig of geen rekening te houden met het buitenland, hoewel het aanbeveling verdient, om met de daar bereikte reultaten op de hoogte te blijven.

ALGEMEENE OPMERKINGEN OVER BARNEVELDERS EN WENKEN BIJ DE TEELT.

Waar de Barnevelders tot de lichtere soorten onder de mid-delzware rassen behooren, zijn ze het vroegst legrijp van deze groep. Men kan ze in dat opzicht gelijk stellen met Rhode Island Reds en Wyandotten. In hun eigenschappen staan ze het dichtst bij de Rhode Island Reds. De dieren moeten in 6 à 7 maanden legrijp zijn. Men fokke slechts van vroegbroed dieren, wijl men voor de fokkerij steeds dieren moet gebruiken, welke een zoo gunstig mogelijke ontwikkeling hebben gehad; dit geldt dus vooral voor vroegbroed kuikens. Wat in Maart en April geboren is, heeft den heelen lieven zomer gehad om te ontwikkelen en is prachtig uitgegroeid. Voor de dieren, welke slechts dienen voor eierproductie behoeft men deze eischen niet te stellen, al zal het jaargetijde, waarin de dieren geboren worden, wel op hunne rentabiliteit van invloed zijn.

Men fokke nimmer van dieren, welke niet van af hunne eerste levensdagen altijd kerngezond geweest zijn. Het wreekt zich maar al te vaak, wanneer men dien stelregel verwaarloost.

Dieren met lichaamsgebreken sluite men van den foktoom uit. Als zoodanig zijn te beschouwen: slecht gevormde snavels, wanstallige kopversierselen, sterk gekromde borstbeenderen, scheve of bultrug, eekhoornstaart, scheve staart, X-beenen en kromme teenen. Wellicht met uitzondering van misvormde borstbeenderen, zijn al deze eigenschappen erfelijk; liggen dergelijke fouten eenmaal in den stam vast, dan raakt men ze slechts met de grootste moeite kwijt, ten minste wanneer het kwaad niet reeds al te zeer ingevreten is. Op kamfouten lette men zorgvuldig, daar ze zeer erfelijk zijn en het ras ten zeerste ontsieren.

Men fokke steeds van overjarige hennen. Men kan daaraan jonge hanen, doch ook overjarige hanen paren. Soms kan men ook jonge hennen voor de fokkerij gebruiken, wanneer men over een krachtigen, overjarigen haan beschikt. Het hangt er dan echter van af of het vroeg- of laatbroed hennen zijn. Hennen,

welke meer dan één jaar oud zijn, wanneer hunne eieren voor broeddoeleinden gebruikt worden, zullen steeds satisfactie geven. Het gevaar schuilt hoofdzakelijk daarin, dat sommige steeds generatie op generatie van jonge dieren fokken; dat wreekt zich zonder twijfel.

Foktoomen verstrekke men steeds zooveel mogelijk groenvoer; wanneer men de dieren flinke rennen of vrijen uitloop kan geven, is zulks ten zeerste te verkiezen. Men vermijde bij de voeding prikkelende stoffen, welke de legorganen tot meerdere activiteit aanzetten. Een felle, langdurige leg gaat ten koste van de kiemkracht der broedeieren.

Barnevelderkuikens zijn over het algemeen zeer gehard; ook laatbroed dieren komen uitmuntend door den winter. Zij hebben bewezen op iedere bodemgesteldheid in ons land te kunnen aarden. Tegenwoordig hoort men veel praten over het niet-constant zijn der eierkleur op anderen dan den Barneveldschen bodem. Men kan dit als onzin beschouwen. Het verbleeken der schaalkleur is tot andere oorzaken terug te voeren; deze heeft vrijwel niets met de bodemgesteldheid te maken.

De Barnevelder heeft een naam verworven, zelfs een wereldnaam; hopelijk zal het ras dien naam weten te handhaven. Het zal den naam van onze Nederl. pluimveeteelt in het buitenland een beteren klank helpen geven en onze nationale reputatie als fokkers helpen vestigen.

INHOUD.

	Bldz.
Voorwoord van den schrijver	2
Voorwoord van den 1sten secretaris der Ned. Barnevelderclub	3
Inleiding	8
Oorsprong en geschiedenis der Barnevelders	16
Invloed en beteekenis van de voorouders der Barnevelders op dit ras	20
Fokmoeilijkheden en -vraagstukken	22
De koffie-bruine kleur der Barnevelder-eieren en hoe die constant te maken	24
Kleur en teekening bij Barnevelders	26
Standaard der Barnevelders	28
Beschouwingen over den Barnevelder-standaard en het Barnevelder-type	33
Kleur en kleurtype	37
Een en ander over de niet-erkende kleuren, zwarte en goud- nerf Barnevelders	43
De mogelijkheid van scheikuikenfokkerij bij Barnevelders ...	56
Barnevelders in 't buitenland	60
Algemeene opmerkingen over Barnevelders en wenken bij de teelt	62

UITGEVERS-

MAATSCHAPPIJ

„KOSMOS“

AMSTERDAM

SINGEL 24

TELEFOON 47799

WETEN EN KUNNEN

EEN SERIE PRACTISCHE HAND- EN STUDIEBOEKJES.

ELK DEELTJE IS OP ZICH ZELF COMPLEET
EN VORMT EEN AFGEROND GEHEEL.

Tot nu toe zijn onderstaande nummers verschenen,
terwijl tal van nieuwe deeltjes in bewerking zijn.

PLANT, BLOEM EN VRUCHT.

Onder leiding van J. F. CH. DIX, Hoofredacteur van „Floralia” en
„Handelsblad voor den Tuinbouw”.

- No. 30. Groenteteelt voor kleine Tuinen. Door H. STIENSTRA, Oud-
Leeraar a. de G. A. v. Swieten-Tuinb.school te Frederiksoord, 3e herziene
druk met 34 illustraties f 0.75.
No. 35. Bloementeel in kleine Tuinen. Door H. STIENSTRA, 2e her-
ziene druk, met 33 illustraties f 0.75.
No. 40. Fruitteelt voor den Amateur. Door H. STIENSTRA. Met 42
illustraties f 0.75.
No. 42. Het Rozenboekje. Handleiding voor de rozenteelt, voornamelijk
v. d. liefhebber-kwecker. Door H. STIENSTRA. 2e herz. druk m. 34 ill. f 0.75.
No. 43. Bijen houden. Een handboekje voor beginnende imkers en voor hen,
die belang stellen in de imkerij. Door F. SPARENBERG. Met 32 ill. f 0.75.
No. 45. Wat moet ik als Land- of Tuinbouwer van Schadelijke en Nuttige
Dieren weten? Door H. STIENSTRA. Met 35 illustraties f 0.75.
No. 46. Wat moet ik als Land- of Tuinbouwer van de Bemesting weten?
Door H. STIENSTRA. Met 34 illustraties f 0.75.
No. 47. Wat moet ik als Land- of Tuinbouwer van Plantenziekten weten?
Door H. STIENSTRA. Met 34 illustraties f 0.75.
No. 54. Hoe teel ik met voordeel Aardbei en Framboos? Door H. STIEN-
STRA. Met 30 illustraties f 0.75.
No. 55. Hoe teel ik met voordeel Roode, Witte, Zwarte en Kruisbessen?
Door H. STIENSTRA. Met 25 illustraties f 0.75.
No. 59. De Particuliere Tuinbouwer. Vooral ten dienste der leerlingen en
oud-leerlingen van Landbouwhuishoud-cursussen. Door H. STIENSTRA.
Met 29 illustraties en 5 platen f 0.75.
No. 65. De Boomgaard. Aanleg. Onderhoud en tot-waarde-brengen.
Door H. STIENSTRA. Met 34 illustraties f 0.75.
No. 71. Tulpen voor Kamer en Tuin. Door J. F. Ch. DIX, Hoofredacteur
van „Floralia”. Met 24 illustraties f 0.75.
No. 72. Eénjarige Sier- en Snijbloemen. Door H. STIENSTRA. Met
19 illustraties f 0.75.
No. 74. Narcissen voor Kamer en Tuin. Door J. F. Ch. DIX, Hoofd-
redacteur van „Floralia”. Met 16 illustraties f 0.75.
No. 75. Balcor- en Gevelversiering. Met vele nuttige wenken betreffende
planten en materiaal. Door W. H. K. DIX. Met 23 illustraties f 0.75.

VERKRIJGBAAR IN ELKEN BOEKHANDEL.

- No. 76. **Rotsplanten in kleine Tuinen.** Door JOHN BERGMANS, Oud-Chef de Cultures der voorm. Kon. Kweekerij „Tottenham” te Dedemsvaart. Met 33 illustraties f 0.75
- No. 77. **De Vetplanten.** Cultuur, Geslachten en Soorten. Door J. J. VERBEEK WOLTHUYS, Voorzitter van de Ned. Ver. van Vetplanten-Verzamelaars. Met 16 illustraties f 0.75
- No. 85. **Irisen voor Kamer en Tuin.** Door J. F. Ch. DIX, Hoofdredacteur van „Floralia”. Met 18 illustraties f 0.75
- No. 86. **Cactussen.** Door J. J. VERBEEK WOLTHUYS, Voorzitter van de Ned. Ver. van Vetplanten-Verzamelaars. Met 14 illustraties f 0.75
- No. 88. **Hoe kweek ik Lathyrus Odoratus of Sweet Peas?** Door H. CARLÉE. Met 27 illustraties f 0.75
- No. 89. **Handleiding voor het Bloemschikken en Bloembinden.** Door J. G. BALLEGO. Met 32 illustraties f 0.75
- No. 97. **Vaste Planten,** als snijbloemen voor perken, boordbed, rots- en muurtuin. Door H. STIENSTRA. Met 24 illustraties f 0.75
- No. 98. **Onze schoone Heesters.** Door H. STIENSTRA. Met 28 ill. f 0.75
- No. 99. **Onze mooiste Kamerplanten en hare Verzorging.** Door W. H. K. DIX. Met 20 illustraties f 0.75
- No. 100. **Hoe kweek ik Chrysanten?** Handleiding tot het kweken van groot- en kleinbloemige chrysanten enz., voor liefhebber en vakman. Door G. J. BOESCHOTEN. Met 31 illustraties f 0.75
- No. 110. **Gladiolus of Zwaardlilies.** Hare geschiedenis, cultuur en behandeling. Door J. F. Ch. DIX, Hoofdred. v. „Floralia”. Met 21 illustr. f 0.75
- No. 111. **Landmeten en Waterpassen.** Beknopte handleiding voor den land- en tuinbouwer en ten gebruike bij het onderwijs aan den cursus in aanleg en onderhoud van tuinen. Door G. BLEEKER, Hoofd van den Tuinbouwteekencursus te Haarlem. Met 100 illustraties f 0.75
- No. 119. **De Dahlia.** Hare geschiedenis, tuinrassen, cultuur en behandeling. Door J. F. Ch. DIX, Hoofdredacteur van „Floralia”. Met 29 illustr. f 0.75
- No. 120. **Planten in de vrije Natuur.** Door R. M. VAN DER HART. Met 13 illustraties f 0.75
- No. 123. **Wat moet ik dagelijks in mijn Bloementuin doen?** Door G. D. DUURSMa. Met 25 illustraties f 0.75
- No. 124. **Hyacinthen voor Kamer en Tuin.** Door J. F. CH. DIX. Met 19 illustraties f 0.75
- No. 127. **Varens voor Kamer, Kas en Tuin.** Door W. H. K. DIX. Met 30 illustraties f 0.75
- No. 131. **Hoe snoei ik mijn vruchtboomen?** Door L. C. MUIJEN. Met 19 illustraties f 0.75
- No. 132. **Het Boordbed.** Zijn aanleg, beplanting en onderhoud. Door J. A. ZOUTENDIJK. Met 25 illustraties f 0.75
- No. 134. **Diverse winterharde Bolgewassen.** Door J. F. CH. DIX. Met 37 illustraties f 0.75
- No. 139. **Ontwerpen voor kleine tuinen en hoe ze uit te voeren.** Door W. ABBING. Met talrijke illustraties f 0.75

NATUURKENNIS.

- No. 96. **Het Terrarium.** De beplanting van het natte en droge deel en zijne bewoners. Door J. GODEFROY. Met 32 illustraties f 0.75
- No. 120. **Planten in de vrije Natuur.** Door R. M. VAN DER HART. Met 13 illustraties f 0.75

VERKRIJGBAAR IN ELKEN BOEKHANDEL.

LEINVEETEELT.

- Onder leiding van C. S. TH. VAN GINK, Hoofdredacteur v. „Avicultura”.
- No. 60. **De Barnevelders.** Handleiding voor het houden en fokken van het Barnevelder hoenderras. Door C. S. TH. VAN GINK, Hoofdredacteur van „Avicultura”. 2e herz. druk met 45 illustr. en een gekleurde plaat f 0.75.
- No. 61. **De Leghorns.** Hunne kleurslagen, kenmerken en eigenschappen. Door C. S. TH. VAN GINK. Met 40 illustr. en een gekleurde plaat f 0.75.
- No. 62. **Verzorging, Voeding en Huisvesting van den Hond.** Door L. SEEGRS. Met 26 illustraties f 0.75.
- No. 63. **Het Fokken en Grootbrengen van Honden.** Door L. SEEGRS. Met 23 illustraties f 0.75.
- No. 64. **Onze Katten.** Overzicht der Rassen, Voeding, Verzorging en Fokken. Door W. J. VAN DER WERFF. Met 33 illustraties f 0.75.
- No. 73. **De Zware of Reuzen-Konijnenrassen.** Hunne standaard-eischen, voeding, verzorging en teelt. Door K. VAN OLS. Met 24 illustr. f 0.75.
- No. 78. **Het houden, Huisvesten en Verzorgen van onze Duiven.** Door C. A. M. SPRUIJT. 2e herziene druk met 32 illustraties f 0.75.
- No. 79. **Hoenders houden in Stadstuinen.** Door „Gallus”. Met 20 ill. f 0.75.
- No. 80. **De africhting van den Politiehond.** Handleiding voor den amateur-dresseur. Door L. SEEGRS. Met 14 illustraties f 0.75.
- No. 84. **Kunstmatig Broeden en Opfokken van Pluimvee.** Door P. SWEERS. Met 7 illustraties f 0.75.
- No. 101. **De Postduif.** Haar huisvesting, verzorging, teelt en africhting. Door G. J. D. MINGELN. 2e herziene druk met 33 illustraties .. f 0.75.
- No. 102. **De Krielhoenderrassen.** Door C. S. TH. VAN GINK, Hoofdredacteur van „Avicultura”. Met 43 illustraties f 0.75.
- No. 103. **Pluimvee houden op de Boerderij.** Door P. J. WIJK Pzn., H.Ass. Pluimveeteelt-Consulent. Met 8 illustraties f 0.75.
- No. 104. **Ziekten en Gebreken bij Hoenders.** Behandeling, genezing en voorkoming. Door G. MUIJS. Met 19 illustraties f 0.75.
- No. 105. **De Tamme Eendenrassen.** Hunne kenmerken en eigenschappen. Door C. S. TH. v. GINK, Hoofdred. van „Avicultura”. Met 40 ill. f 0.75.
- No. 106. **Krielhoenders (Dwerghoenders).** Hunne huisvesting, verzorging en teelt. Door H. L. A. v. d. HORST. Met 20 illustraties f 0.75.
- No. 108. **De Waak- en Verdedigingshond.** Hoe hij gedresseerd wordt. Door L. SEEGRS. Met 11 illustraties f 0.75.
- No. 109. **Dameshondjes.** Voeding, Verzorging, Fokkerij. Door L. SEEGRS. Met 24 illustraties f 0.75.
- No. 116. **De Jachthond en zijn Dressuur.** Door L. SEEGRS. Met 13 illustraties f 0.75.
- No. 125. **De Huisvesting van Pluimvee.** Door B. VAN ASPEREN VERVENNE. Met 35 illustraties f 0.75.
- No. 128. **De Wyandottes.** Hunne kleurslagen, kenmerken, eigenschappen en teelt. Door C. S. TH. v. GINK, Hoofdred. v. „Avicultura”. Met 46 ill. f 0.75.
- No. 129. **De Plymouth Rocks.** Hunne kleurslagen, kenmerken, eigenschappen en teelt. Door C. S. TH. v. GINK, Hoofdredacteur van „Avicultura”. Met 51 illustraties f 0.75.
- No. 130. **De Rhode Island Reds.** Hun ontstaan, kenmerken, eigenschappen en teelt. Door C. S. TH. VAN GINK. Met 50 illustraties f 0.75.
- No. 137. **Kleine Konijnenrassen.** Hollanders, Zilverkonijnen, Russische Konijnen, Tankonijnen en Pooltjes. Door L. A. v. d. BERG Jr. Met 35 illustraties f 0.75.
- No. 138. **De Verzorging van Hond en Kat bij ziekte en ongeval.** Door Dr. A. KLARENBECK. Met 18 illustraties f 0.75.

VERKRIJGBAAR IN ELKEN BOEKHANDEL.

- No. 27. Hoe maak ik zelf een Photographie-toestel en hoe moet ik de Opnamen behandelen? Door J. M. FABER, 2e druk, met 14 illustr. f 0.75.
- No. 36. Het Berekenen, Teekenen, Uitslaan en Bouwen van Kano's en Booten door Amateurs. Door J. LOUFRIE. 2e druk met 14 illustraties, waarvan 1 uitslaande plaat f 0.75.
- No. 51. Hoe maak ik zelf een Proefvliegtuig? Door J. H. W. v. d. MUELEN, Secretaris van de P. A. S. C. en van de Haagsche Proefvliegtuigclub. Met 26 illustraties f 0.75.
- No. 57. Hoe maak ik zelf een Electriche Klok? Door W. HARMSSEN. Met 20 illustraties f 0.75.
- No. 114. Hoe maak ik een Gelijkrichter, om zelf Accu's te kunnen laden? Door W. HARMSSEN. Met 23 illustraties f 0.75.

WARENKENNIS.

- No. 29. Warenkennis: Voedings- en Genotmiddelen. Door Ir. D. INGERMAN, Ond-Leeraar a. d. Openb. Handelssch. te Amst. Met 10 illustr. f 0.75.
- No. 32. Warenkennis: Textielwaren, Bleekmiddelen, Veristoffen. Door Ir. D. INGERMAN. Met 9 illustraties f 0.75.
- No. 37. Warenkennis: Metalen en Legeeringen, Bouwmaterialen. Door Ir. D. INGERMAN. Met 10 illustraties f 0.75.
- No. 41. Warenkennis: Vetten en Oliën, Brandstoffen, Harsen, Kaoetsjoek, Looistoffen. Door Ir. D. INGERMAN. Met 7 illustraties f 0.75.

STIJLLEER, MEUBELN, TEEKENEN.

- No. 67 en 68. Meubelstijlen. Beknopt overzicht van de meubelstijlen. Door J. GODEFROY, Dir. d. Middelb. School v. Kunstambachten te Amsterdam. Met 145 illustraties f 1.50.
- No. 69. Het Penteekenen. Een geïllustreerde inleiding tot de techniek van het teekenen in zwart en wit. Door J. GODEFROY. Met 51 illustr. f 0.75.

BURGERLIJKE BOUWKUNDE — GEWAPEND BETON —

HANDLEIDINGEN VOOR BOUWVAKARBEIDERS.

- No. 10. Kennis der Schildermaterialen. Door C. P. VAN HOEK, 2e herziene druk met 6 illustraties f 0.75.
- No. 14. Het Beitsen, Politoeren, Wassen en Vernissen van Hout. Door C. P. VAN HOEK, 3e herziene druk met 7 illustraties f 0.75.
- No. 52 en 53. Electrotechniek voor Bouwkundigen. Handleiding voor Architecten, Bouwkundig Opzichters, Uitvoerders, Huiseigenaars, enz. Door G. J. HARTERINK, 2e herziene druk met 90 illustraties f 1.50.
- No. 56. De Aanleg van Gasleidingen in Gebouwen. Door C. W. J. SCHORTELDOEK, Assistent in de Architectuur a. d. Technische Hoogeschool te Delft. Met 39 illustraties f 0.75.
- No. 58. Materialenkennis voor den Timmerman. Door ANT. P. OOSTERHOF. Met 41 illustraties f 0.75.
- No. 66. Gewapend Beton. Handleiding in het bijz. bewerkt v. d. Bouwvakarbeider. Door ANT. P. OOSTERHOF. Met 44 illustraties .. f 0.75.
- No. 83. Kennis van Werktuigen in Gebruik in de Burgerlijke Bouwkunde. Door ANT. P. OOSTERHOF. Met 36 illustraties f 0.75.
- No. 112. Materialenkennis voor den Metselaar. Door ANT. P. OOSTERHOF. Met 21 illustraties f 0.75.
- No. 113. Terrazzo- en Houtgranietvloeren. Door ANT. P. OOSTERHOF. Met 30 illustraties f 0.75.

ELECTROTECHNIEK.

- No. 1. **Electriciteit in Huis en Bedrijf.** Door Ir. W. SLAGTER, E. I., Onder-Directeur van het Gem. Electr.- en Trambedrijf te Utrecht, 4e omgewerkte druk van „De Toepassingen der Electriciteit”, met 73 illustraties f 0.75.
- No. 13. **Handleiding voor het Zelfinstalleeren van Electricche Huisgeleidingen.** Practisch handboekje voor het aanleggen van electrische schellen, huistelefoon, electrische gloeilampenverlichting, enz. Door G. J. HARTE-RINK, 7e herziene druk met 96 illustraties f 0.75.
- No. 15. **Aanleg en Beproeving van Bliksemafsleiders.** Door Ir. J. C. G. VAN WIJK, E. I., 2e herziene druk met 38 illustraties f 0.75.
- No. 38. **Het Electromotorenboekje.** Handleiding voor de bediening en het onderhoud van electromotoren. Door G. J. HARTERINK, 2e herziene en vermeerderde druk, met 33 illustraties f 0.75.
- No. 114. **Hoe maak ik een Gelijkrichter, om zelf Accu's te kunnen laden?** Door W. HARMSSEN. Met 23 illustraties f 0.75.

MACHINEBEDRIJF EN METAALBEWERKING.

- No. 24. **De Locomotief.** Hare samenstelling en werking. Door G. J. HAR-TERINK, 2e herziene druk met 35 illustraties f 0.75.
- No. 28. **Het Autogeen-las-schen volgens de Acetyleen-zuurstofmethode.** Door A. P. J. DE GROOT, Technisch Ambtenaar aan de werkplaatsen der Ned. Spoorwegen te Haarlem. 2e herziene druk met 27 illustr. f 0.75.
- No. 31. **Het Freezen.** Door A. P. J. DE GROOT. Met 46 illustr. f 0.75.
- No. 34. **Het Soldeeren en Vertinnen.** Door A. P. J. DE GROOT, 2e her-ziene druk met 24 illustraties f 0.75.
- No. 39. **Smeermiddelen.** Hunne bereiding, samenstelling en toepassingen. Handl. voor machinisten en technici. Door J. HAMMES, Bedrijfsingenieur Ned. Fabrik van Gouden en Zilveren Werken v/h. J. A. A. Gerritsen, Zeist. Met 10 illustraties f 0.75.
- No. 48. **Persluchtwerktuigen.** Leiddraad voor metaalbewerkers. Door A. P. J. DE GROOT. Met 30 illustraties f 0.75.
- No. 49 en 50. **Het Vervaardigen van Gietmodellen en hun Gebruik.** Hand-leiding bij de beoefening van het modelmakersvak voor ambachtslieden en technici, tevens tot voorlichting der vormers bij het gebruik der modellen. Door B. VLASBLOM. Met 22 illustraties f 1.50.
- No. 81. **Het Slijpen en Polijsten van Metalen.** Door J. HAMMES, Bedrijfs-ingenieur Ned. Fabrik van Gouden en Zilveren Werken v/h. J. A. A. Gerritsen, Zeist. Met 28 illustraties f 0.75.
- No. 82. **Practische Handleiding voor het Kleuren van Metalen.** Door J. HAMMES. Met 15 illustraties f 0.75.
- No. 126. **Legeeringen.** Hare Samenstellingen en Toepassingen. Door Ir. L. J. G. VAN EWIK W. I. f 0.75.

VARIA.

- No. 22. **Hoe leer ik Voordragen en Tooneelspelen?** Handleiding voor dilettant-tooneelspelers. Door JOHAN SCHMIDT, 2e herziene en ver-beterde druk met 9 illustraties naar foto's en 4 teekeningen f 0.75.
- No. 33. **Recepten voor Werkplaats en Huis.** 289 Recepten voor het maken van Lakken en Inkten, Verdelgingsmiddelen v. ongedierte, Schoensmeer, Wassen, Poetsmiddelen, Vernissen, Beitsen, Politoer, Soldeermiddelen enz., benevens vele raadgevingen en wenken. 2e herziene en vermeerderde druk, door J. HAMMES, Bedrijfsingenieur f 0.75.
- No. 115. **Loonstelsels.** Beknopte uiteenzetting d. voorn. loonstelsels t. dienste v. bedrijfsleiders en werknemers. Door J. HAMMES, Bedrijfsingenieur f 0.75.
- No. 135. **Sprekten in het Openbaar.** Wenken voor hen die willen leeren in het openbaar te spreken. Door P. W. SCHARROO f 0.75.

VERKRIJGBAAR IN ELKEN BOEKHANDEL.

NUTTIGE BOEKEN VOOR MOTORRIJDERS EN AUTOMOBILISTEN

verschenen in de Bibliotheek voor Auto- en Motortechneek,
welke onder leiding staat van TH. VAN SWIETEN,
Hoofdredacteur van „De Auto”.

ELECTRISCHE AANZET- EN VERLICHTINGS- INSTALLATIES VOOR AUTOMOBIELEN

door W. J. C. EIKENDAL

Met 179 afbeeldingen en schema's. In soepelen linnen band f 4.90

HET OPSPOREN VAN STORINGEN IN DE ELECTRISCHE INSTALLATIE VAN DEN AUTOMOBIEL EN HET MOTORRIJWIEL

door W. J. C. EIKENDAL

Met 52 afbeeldingen. In soepelen linnen band f 2.75

DE ACCUMULATOREN-BATTERIJ

Handleiding bij het gebruik en de behandeling van transportabele
accumulatoren, in het bijzonder voor automobielen en motorrijwielen met
een afzonderlijk hoofdstuk over gelijkrichters

door W. J. C. EIKENDAL

Met 90 afbeeldingen. In soepelen linnen band f 3.25

HET MODERNE MOTORRIJWIEL SAMENSTELLING EN WERKING - BEHANDELING EN ONDERHOUD

door A. J. NOSSENT

Tweede, geheel opnieuw bewerkte en verbeterde uitgave.

Met 144 afbeeldingen. In soepelen linnen band f 3.25

DE ELECTRISCHE UITRUSTING VAN HET MOTORRIJWIEL

door A. J. NOSSENT

Tweede, geheel opnieuw bewerkte en verbeterde uitgave.

Met 104 afbeeldingen. In soepelen linnen band f 2.50

STORINGEN AAN HET MOTORRIJWIEL

Practische handleiding tot het snel opsporen en verhelpen van alle
voorkomende storingen.

Bewerkt naar „Tracing Motor Cycle Troubles”,

door J. TENDELOO

In soepelen linnen band f 3.25

**Bovenstaande werken zijn verschenen bij Uitg.-Mij. „KOSMOS”
te Amsterdam en in elken boekhandel verkrijgbaar.**

AVICULTURA,

het oudste en beste pluimveeblad,
heeft alle voornaamste **Keurmeesters** en
Fokkers onder hare medewerkers en is
het orgaan van alle groote Pluimvee-
Vereenigingen. :- :- :-

Jaarlijks 12 schitterende **KLEURPLATEN** en meer
dan 1000 zeer waardevolle illustraties.

Proefnummers gratis op aanvraag.

WEEKBLAD VOOR KLEINVEETEELT

Meer dan 500 illustraties per jaar.

Uitsluitend gewijd aan de **Bedrijfspluimveeteelt** en
andere takken van **Kleinveeteelt**.

Het Vereenigingsblad bij uitnemendheid.

Proefnummers gratis op aanvraag.

DE POSTDUIF,

Officiëel orgaan van de voornaamste

:- Bonden in Nederland. :-

Het blad op het gebied van de Postduivensport.

Proefnummers gratis op aanvraag.

BOEKWERKEN.

Wij hebben alle voorname boeken op kleinveegebied in
voorraad. Vraagt onzen Wegwijzer. Prijs f 0.10.

Vraagt **ABONNEMENTSPRIJZEN** en **ADVERTENTIETARIEVEN.**
N.V. UITG.-MAATSCHAPPIJ v.h. FIRMA W. v. GORCUM.

:- Telegram-Adres: **Floralia - Assen.** :-

FLORALIA

GEÏLLUSTREERD TUINBOUWBLAD.

Officiëel Orgaan van de Koninkl. Nederl. Mij. van
Tuinbouw en Plantkunde.

FLORALIA is verreweg het belangrijkste
geïllustreerde Tuinbouwblad in Nederland.
Geeft jaarlijks meer dan 800 illustraties van
groote waarde en 12 schitterende kleurplaten.
Maandelijks verschijnt een speciaal nummer,
waarin steeds een bijzondere cultuur wordt
behandeld. :-: :-: :-: :-:

Voor liefhebber en vakman is FLORALIA
:- HET AANGEWEZEN BLAD. :-

Proefnummers gratis op aanvraag.

HANDELSBLAD VOOR DEN TUINBOUW

WEKELIJKS VERSCHIJNEND VAKBLAD.

uitsluitend bestemd voor kweekers en hen
die van het kweken en den handel in
tuinbouwproducten hun hoofdbedrijf maken.

:- NIET VOOR PARTICULIEREN. :-

Het beste blad voor den handel op het gebied van
den luxe-tuinbouw.

Proefnummers gratis op aanvraag.

BOEKWERKEN.

Wij hebben alle voorname boeken op het gebied van den
tuinbouw voorradig. Vraagt onzen Wegwijzer. Prijs f 0.15.

Vraagt ABONNEMENTSPRIJZEN en ADVERTENTIENTARIEVEN.
N.V. UITG.-MAATSCHAPPIJ v.h. FIRMA W. v. GORCUM.

:- Telegram-Adres: Floralia - Assen. :-

